

Department of Demography and Geodemography
Faculty of Science
Charles University in Prague, Czech Republic
Tel: (+420) 221 951 418
E-mail: demodept@natur.cuni.cz
URL: <https://www.natur.cuni.cz/demografie>

Evropská unie a Spojené státy americké – podobnosti a odlišnosti demografické reprodukce

Luděk Šídlo, Jiřina Kocourková, Martin Novák
ludek.sidlo@gmail.com, koc@natur.cuni.cz, martyn.novak@gmail.com

XLII. konference České demografické společnosti
ČR v EU a ve světě: socioekonomické souvislosti populačního vývoje
25. května 2012

USA i EU – jedny z nejvyspělejších makroregionů světa,
a to jak po stránce ekonomické, tak demografické

i přes primární podobnost vývojových trendů lze při bližším porovnání nalézt celou řadu odlišností, a to především ve vnitřní struktuře demografických ukazatelů

porovnány budou základní ukazatele demografické reprodukce od roku 1960 do počátku 21. století

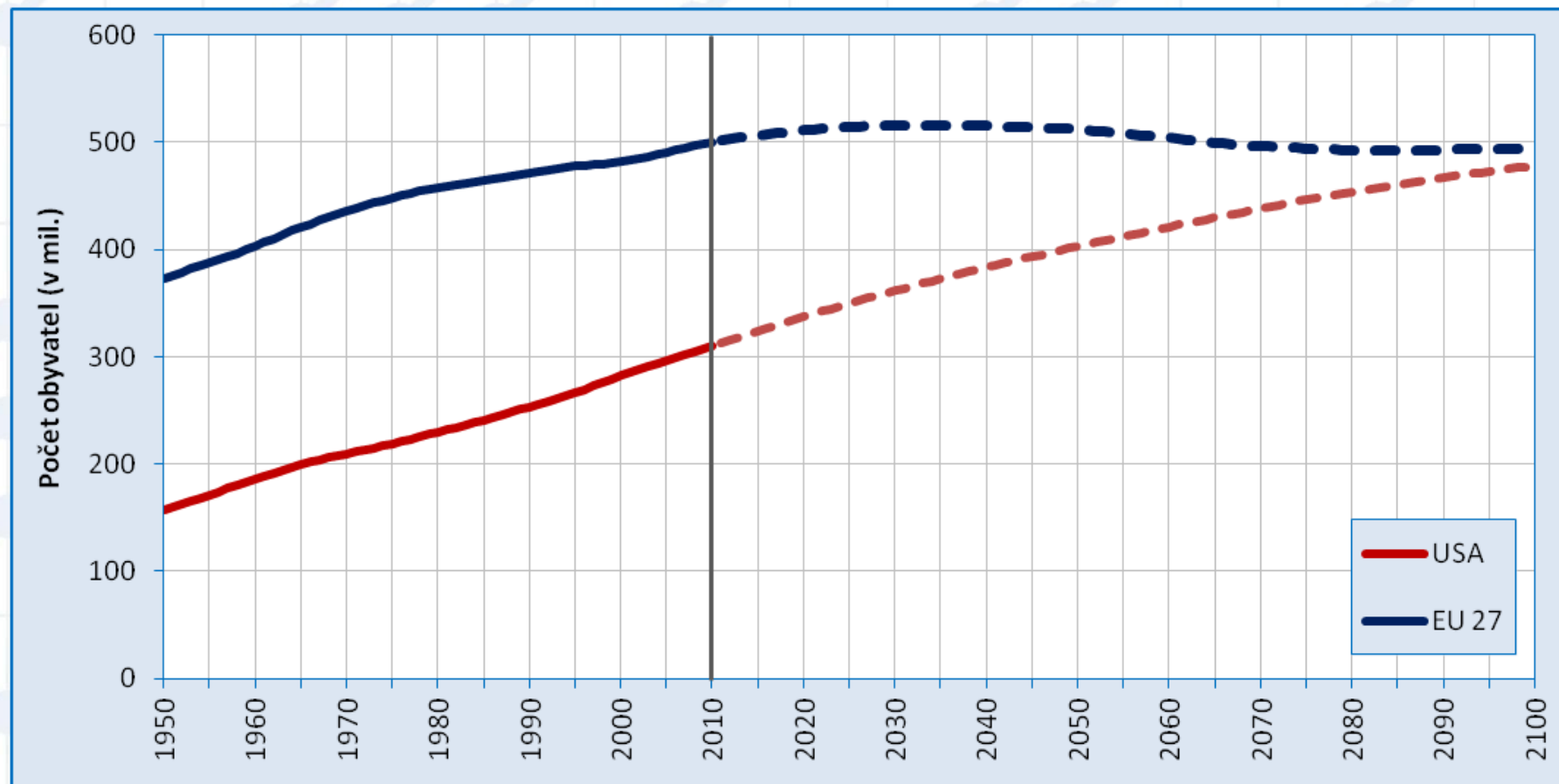

pohled na regionální diferenciaci v porovnání let 1990, 2000 a 2008

Vývoj počtu obyvatel

Rozdílné trendy očekávaného vývoje obyvatelstva v EU 27 a USA

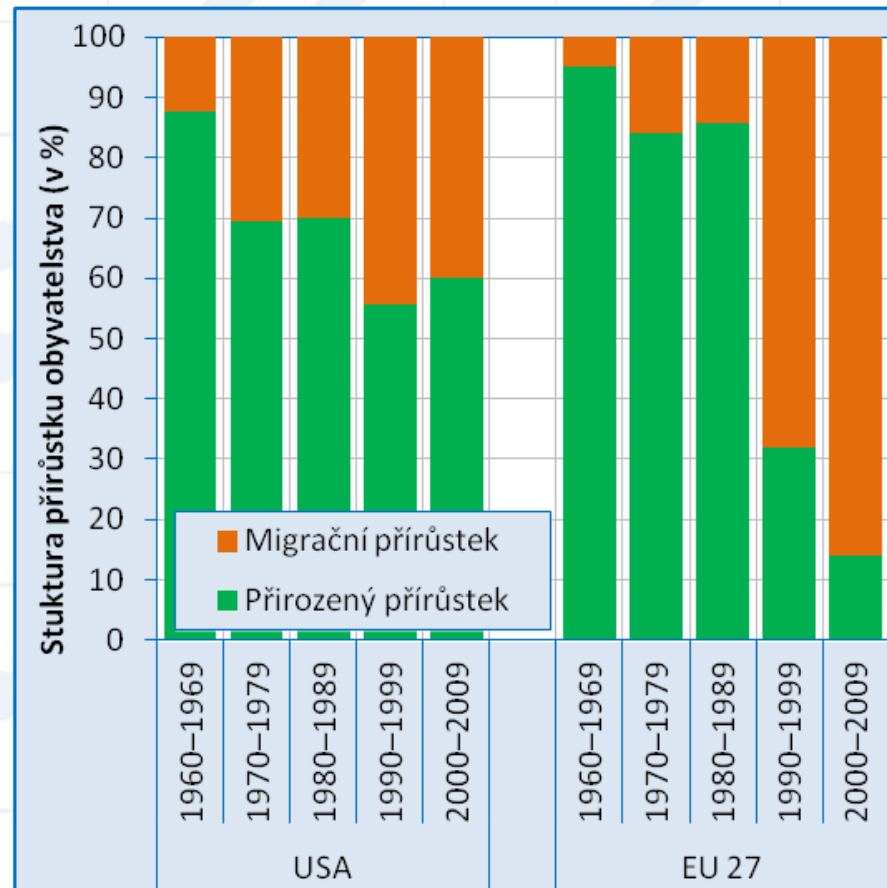
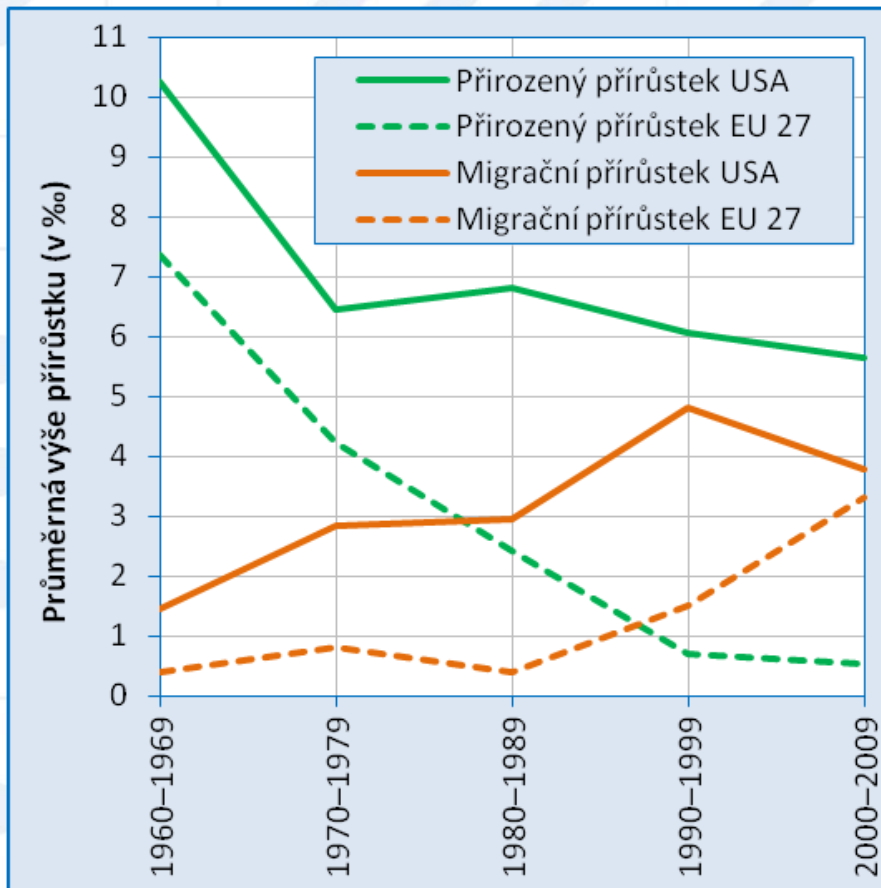
Počet obyvatel, USA a EU 27, 1950–2100 (střední varianta)

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Rozdílný vývoj výše a struktury přírůstků obyvatelstva

Průměrný populační růst, USA and EU 27, 1960–2009

Zdroj dat: UN, 2011: World Population Prospects, The 2010 Revision.

Změna počtu obyvatel dle států USA a EU 27

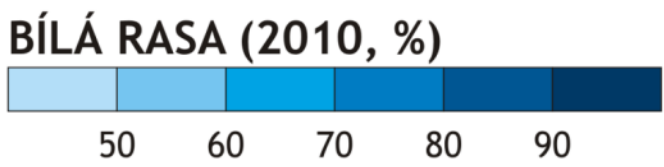
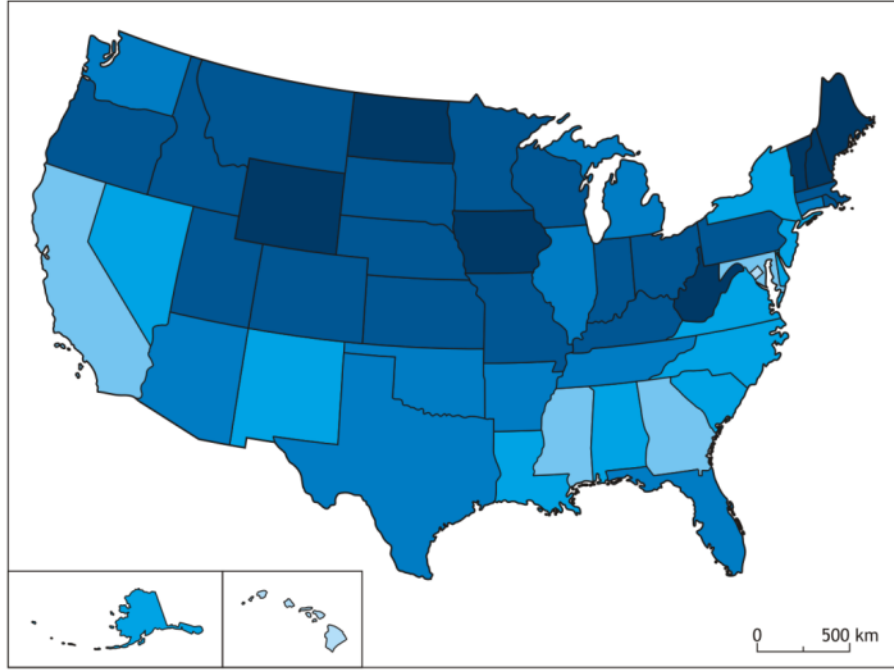
Index změny počtu obyvatel v USA a EU 27 mezi lety 1960 a 2010 (1960=100)

	USA		EU 27	
Nejvyšší přírůstky obyvatelstva				
1.	Nevada	947	Lucembursko	161
2.	Arizona	491	Irsko	158
3.	Florida	380	Španělsko	151
4.	Alaska	314	Nizozemsko	145
5.	Utah	310	Francie	138
Nejnižší přírůstky obyvatelstva				
1.	District of Columbia	79	Bulharsko	96
2.	West Virginia	100	Maďarsko	100
3.	North Dakota	106	Lotyšsko	106
4.	Iowa	110	Česko	110
5.	Pennsylvania	112	Estonsko	110
Průměr	USA	172	EU 27	124

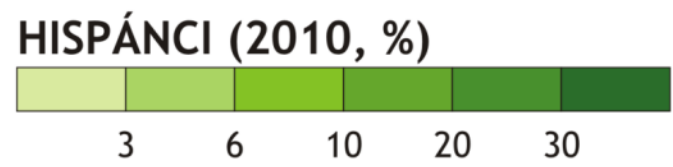
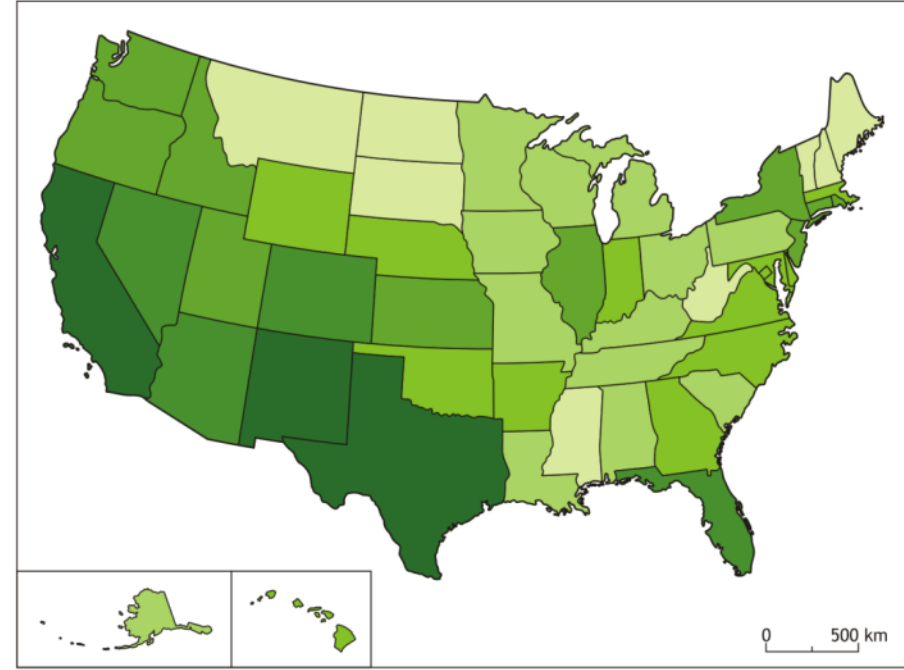
Zdroj dat: Eurostat, 2011; Population Reference Bureau, 2012.

Zastoupení obyvatelstva podle rasy ve jednotlivých státech USA

Zdroj dat: Population Reference Bureau, 2012.

USA: 72,4
max: 95,3 (Vermont)
min: 24,7 (Hawai)
VK: 19,1 %

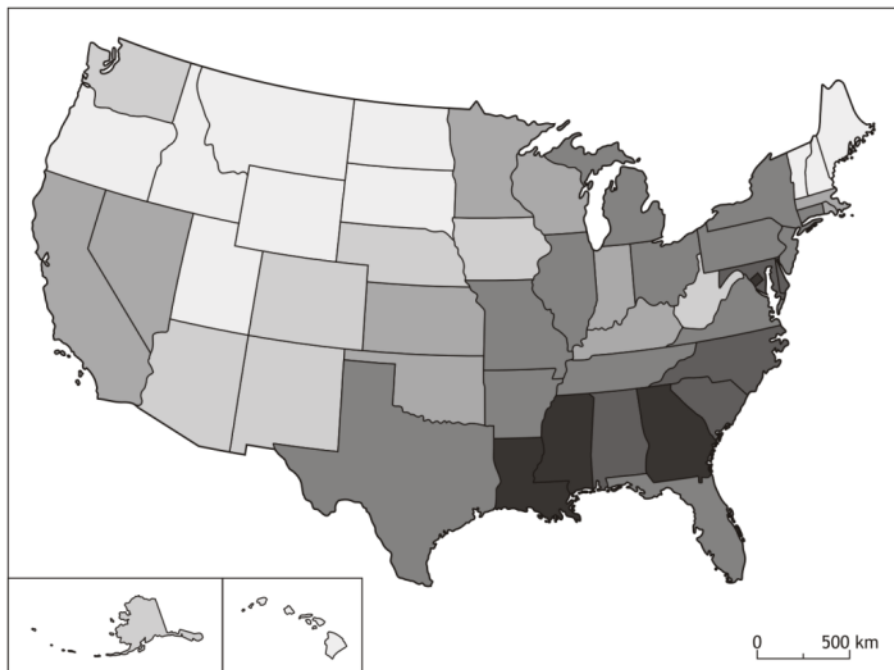

USA: 16,3
max: 46,3 (New Mexico)
min: 1,2 (West Virginia)
VK 60,5 %

Zastoupení obyvatelstva podle rasy ve jednotlivých státech USA

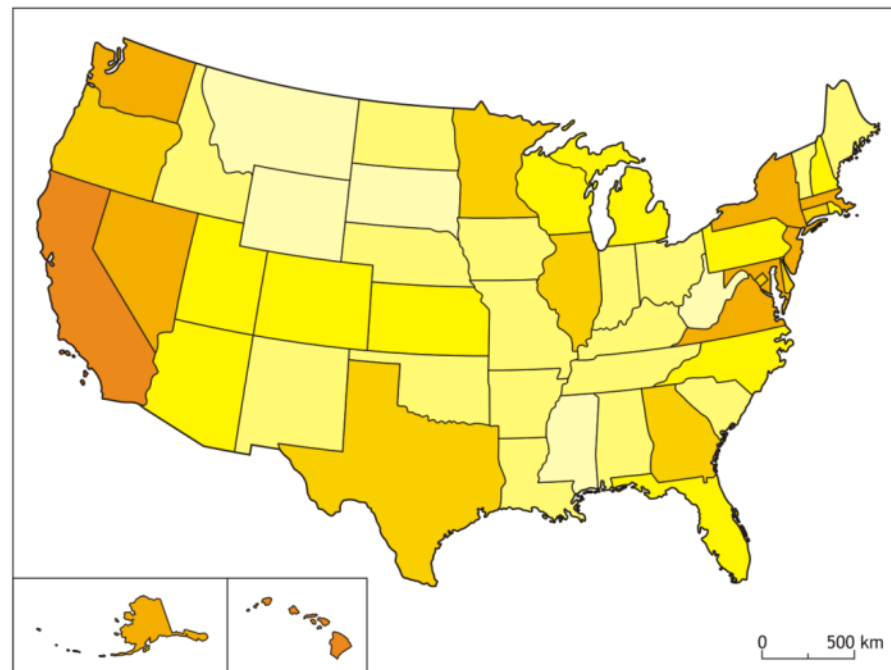
Zdroj dat: Population Reference Bureau, 2012

ČERNÁ RASA (2010, %)

USA: 12,6
 max: 50,7 (District of Columbia)
 min: 0,4 (Montana)
 VK: 87,4 %

ASIJSKÁ/PACIFICKÁ RASA (2010, %)

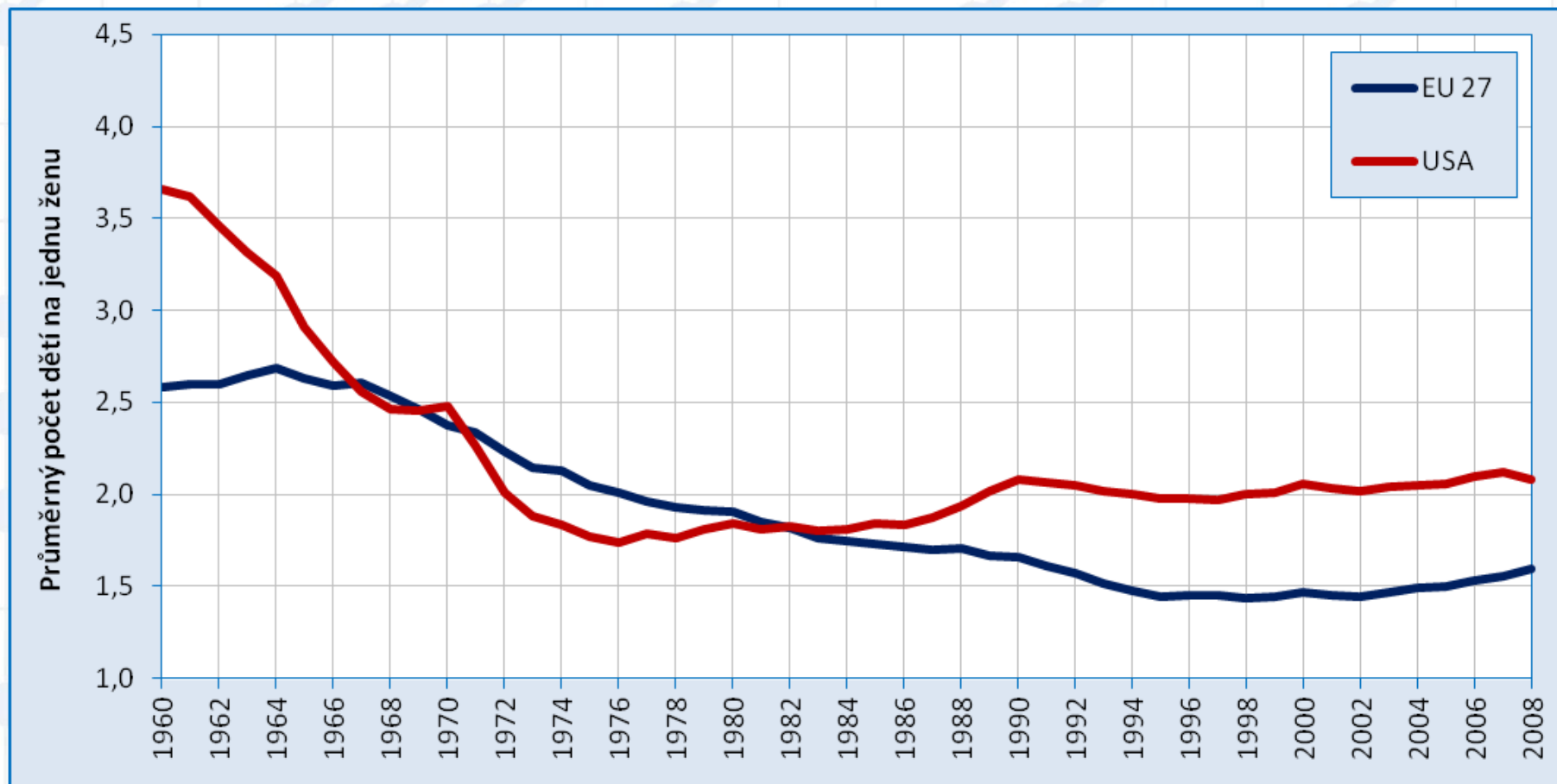
USA: 4,8
 max: 38,6 (Hawaii)
 min: 0,6 (Montana)
 VK: 116,4 %

Plodnost

Odlišnosti v intenzitě plodnosti v posledních padesáti letech

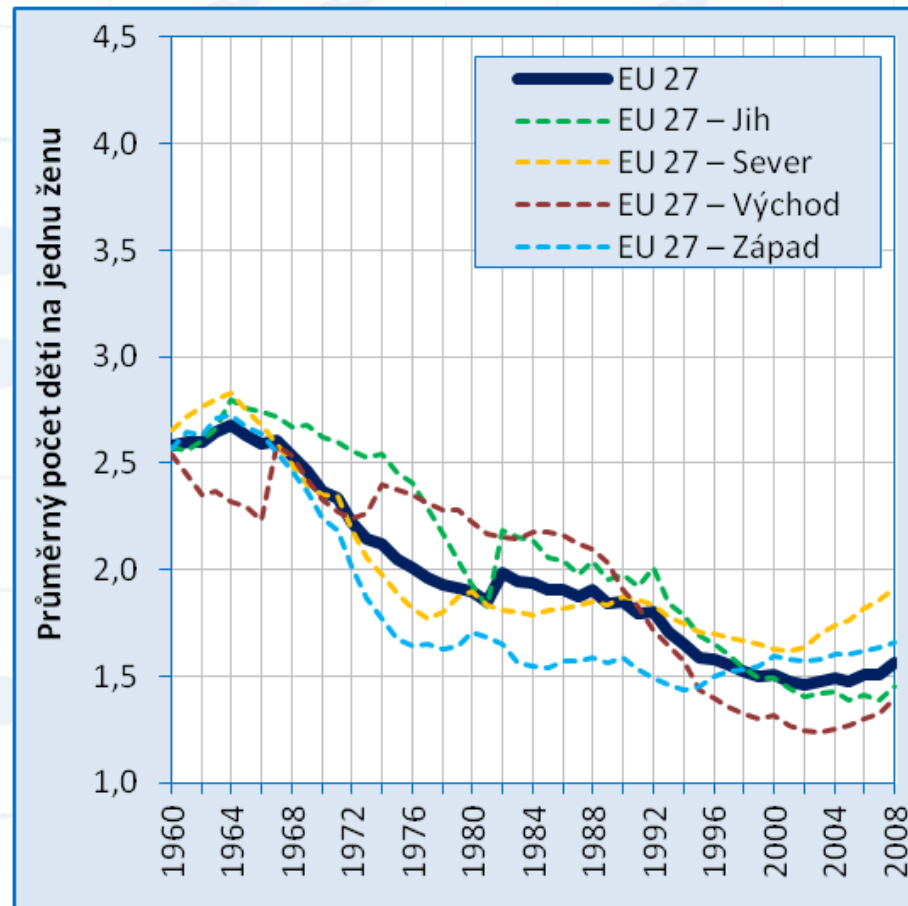
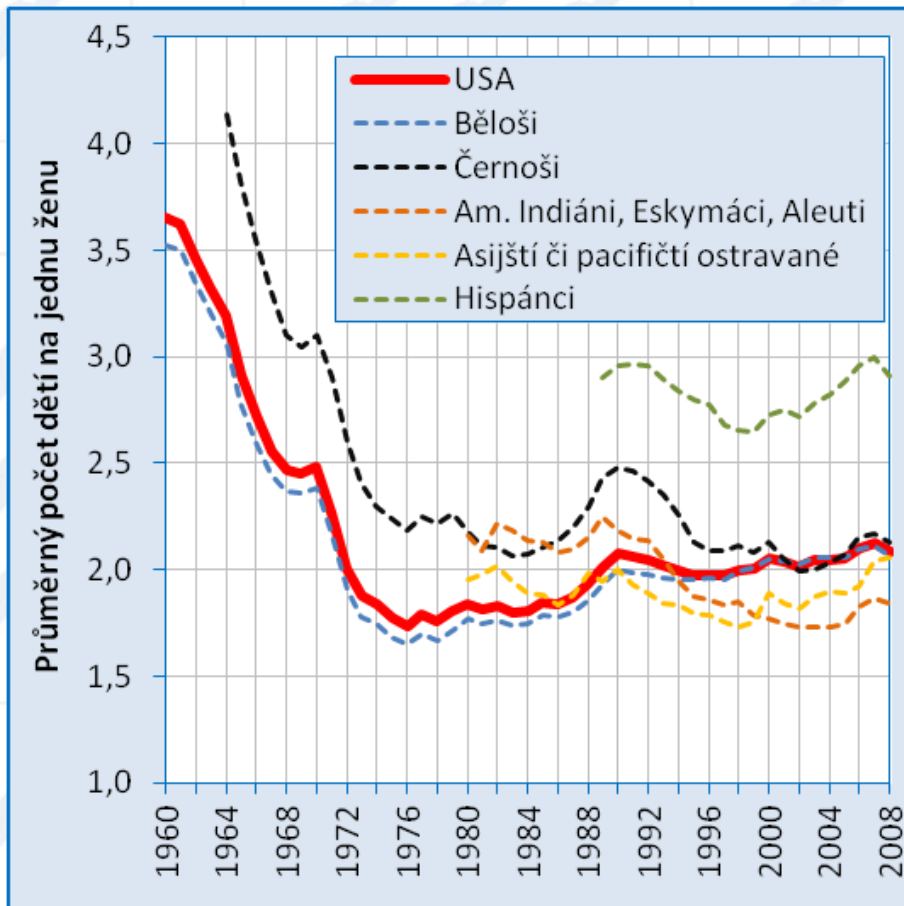
Úhrnná plodnost v USA a EU 27, 1960–2009

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Odlišná intenzita plodnosti u různých skupin obyvatelstva

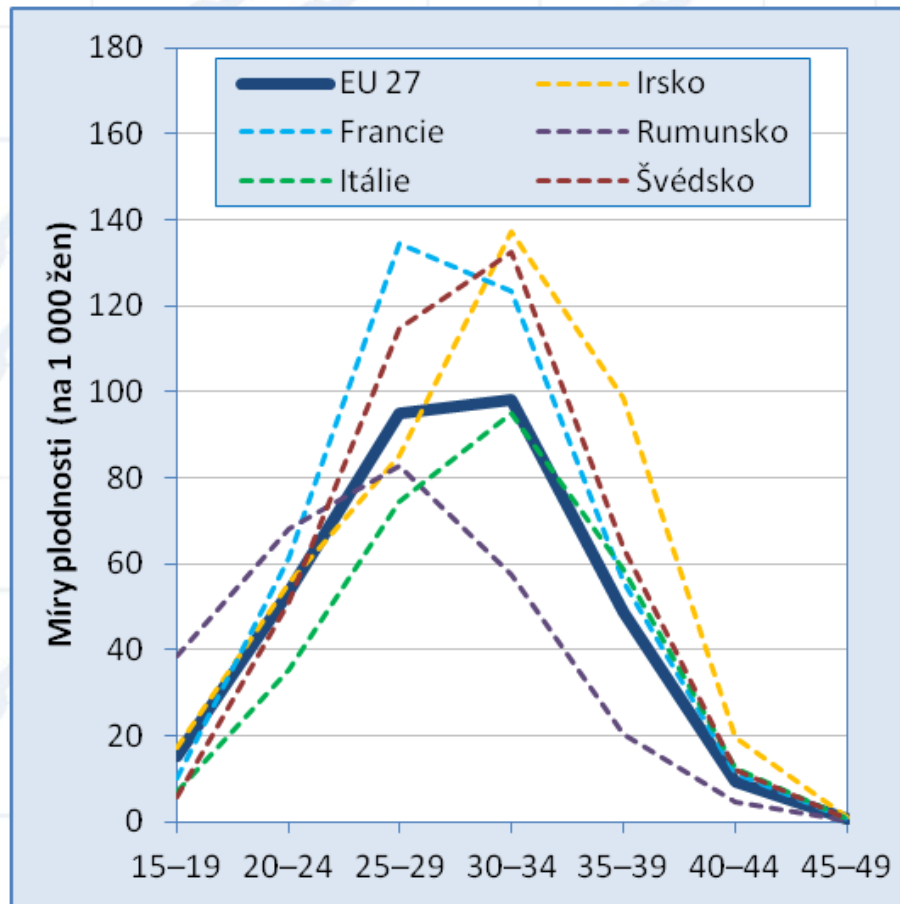
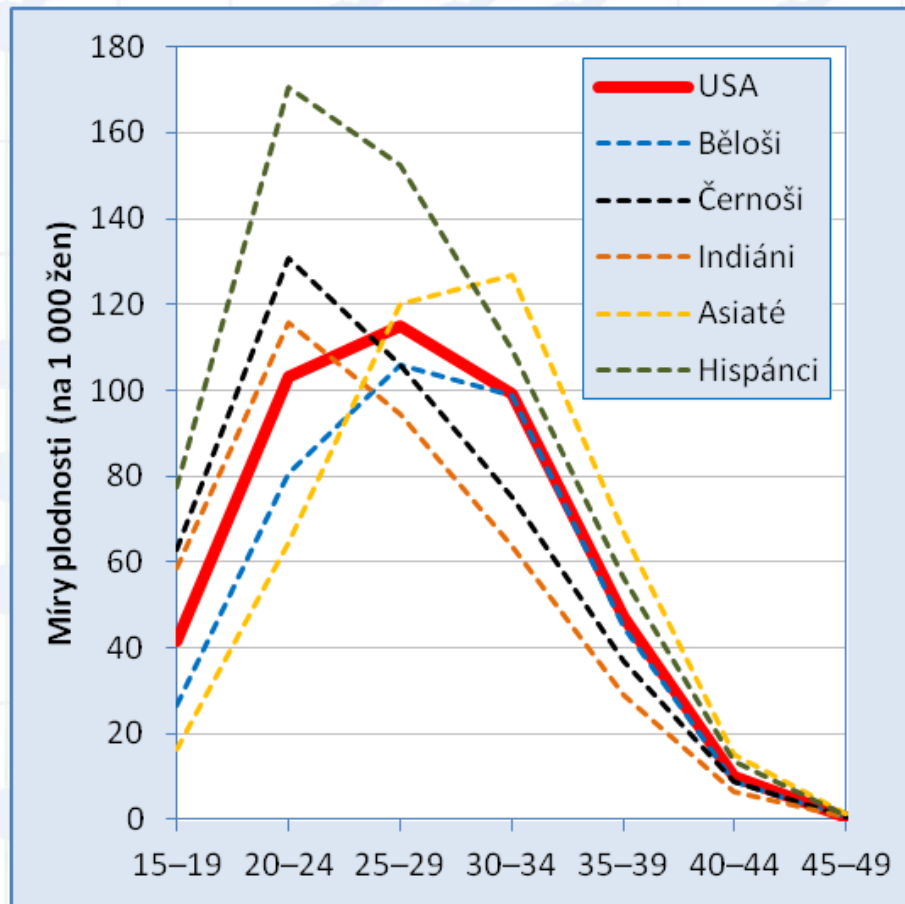
Úhrnná plodnost v USA a EU 27, 1960–2009

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Odlíšná struktura plodnosti podle věku u různých skupin obyvatelstva

Specifické míry plodnosti, USA a EU 27, 2008

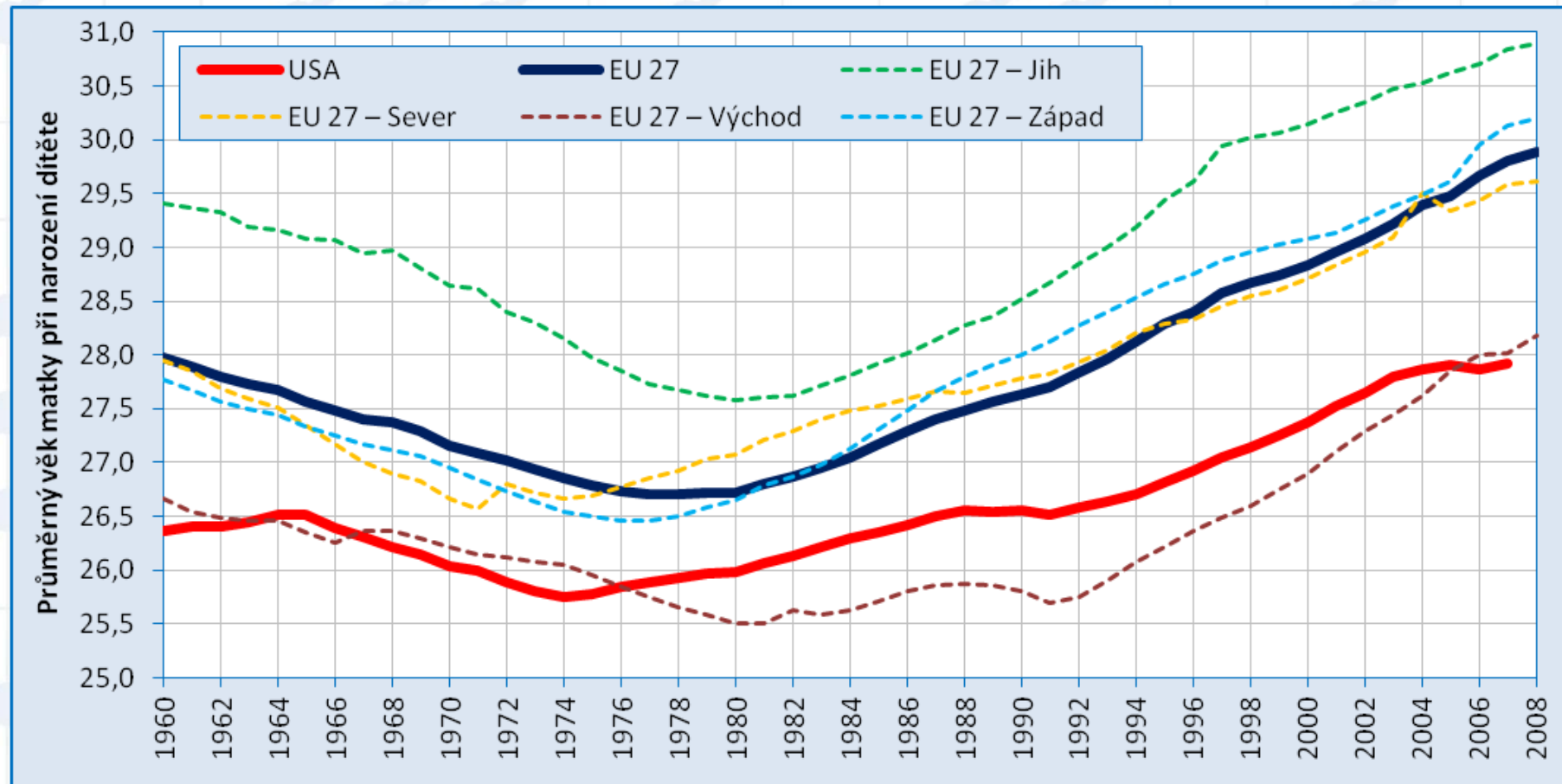

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Pomalejší tempo růstu věku matky v USA oproti EU 27 v posledních letech

Průměrný věk matky, USA a EU 27, 1960–2009

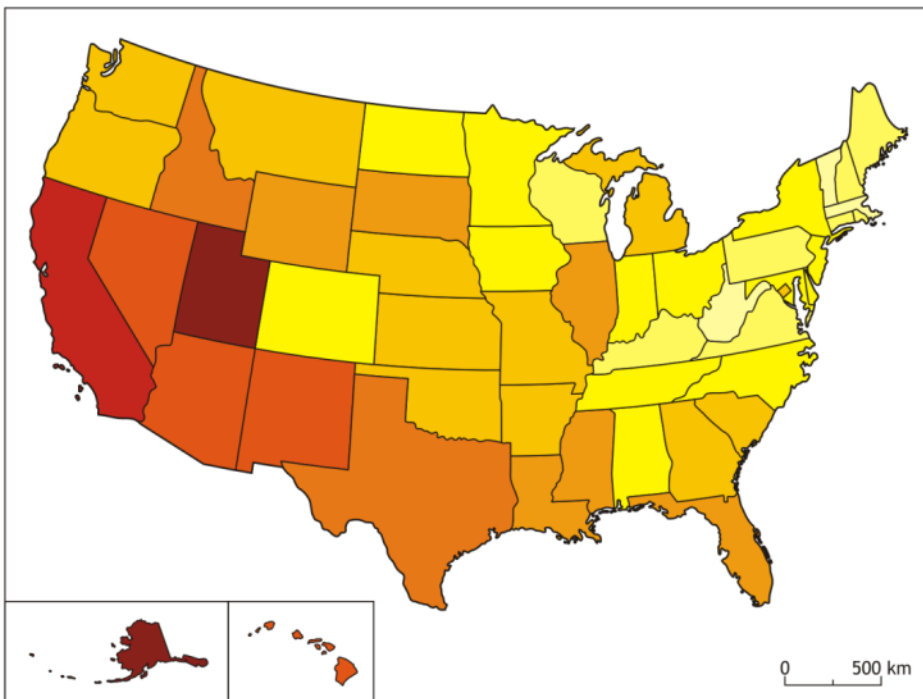

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Regionální diference úhrnné plodnosti

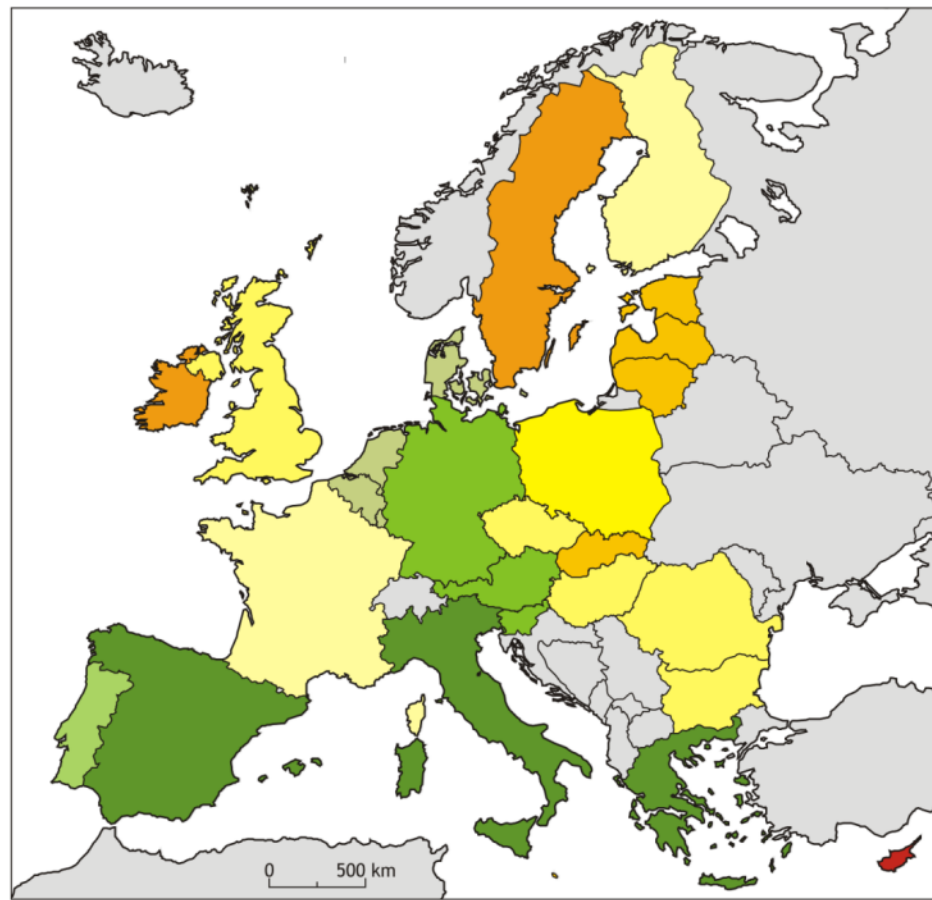

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

USA: 2,08
 max: 2,65 (Utah)
 min: 1,73 (W. Virginia)
 VK: 9,83 %

EU 27: 1,66
 max: 2,41 (Kypr)
 min: 1,36 (Španělsko)
 VK: 15,56 %

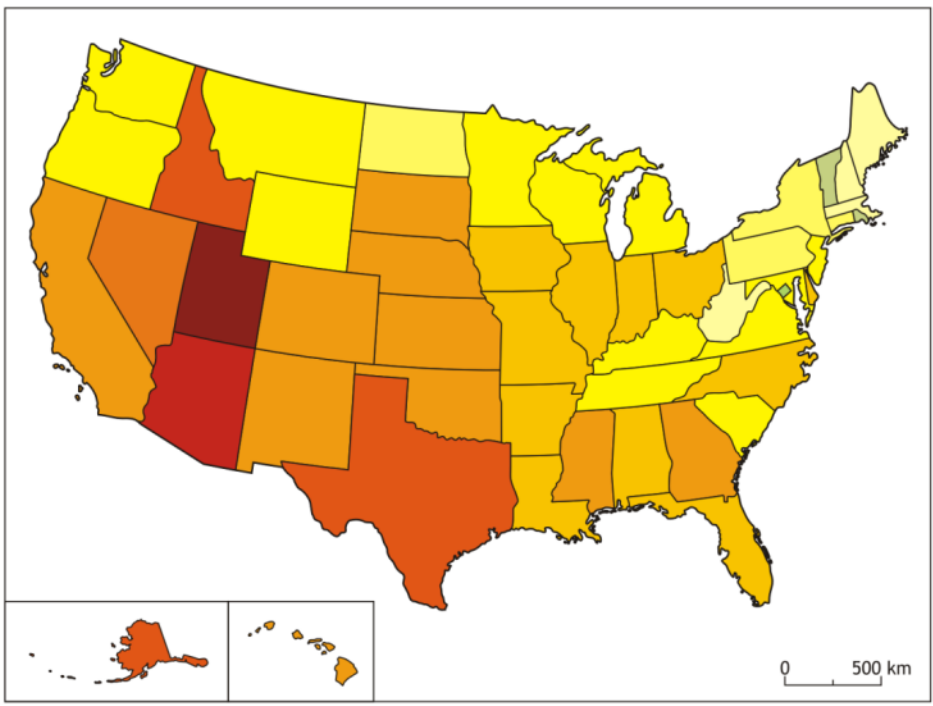

ÚHRNNÁ PLODNOST (1990)

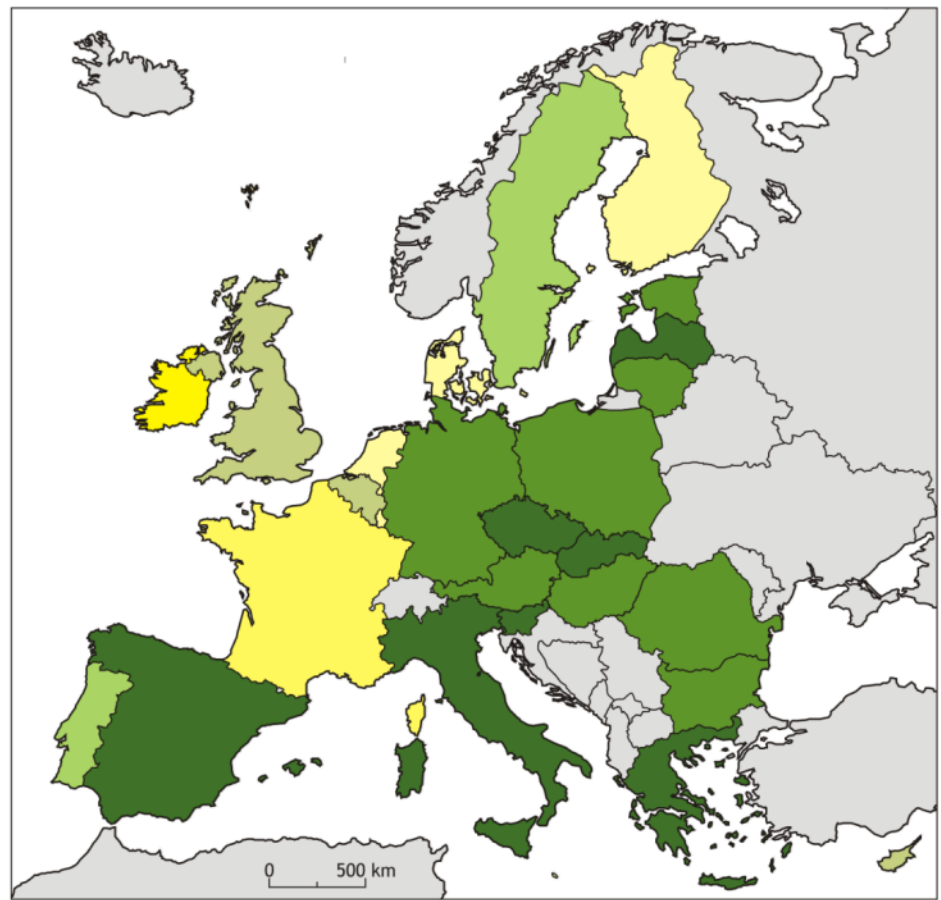
Regionální diference úhrnné plodnosti

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

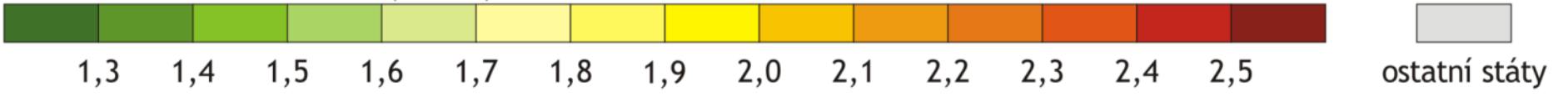

USA: 2,06
 max: 2,63 (Utah)
 min: 1,56 (D. of Columbia)
 VK: 9,77 %

EU 27: 1,47
 max: 1,90 (Irsko)
 min: 1,14 (Česko)
 VK: 15,36 %

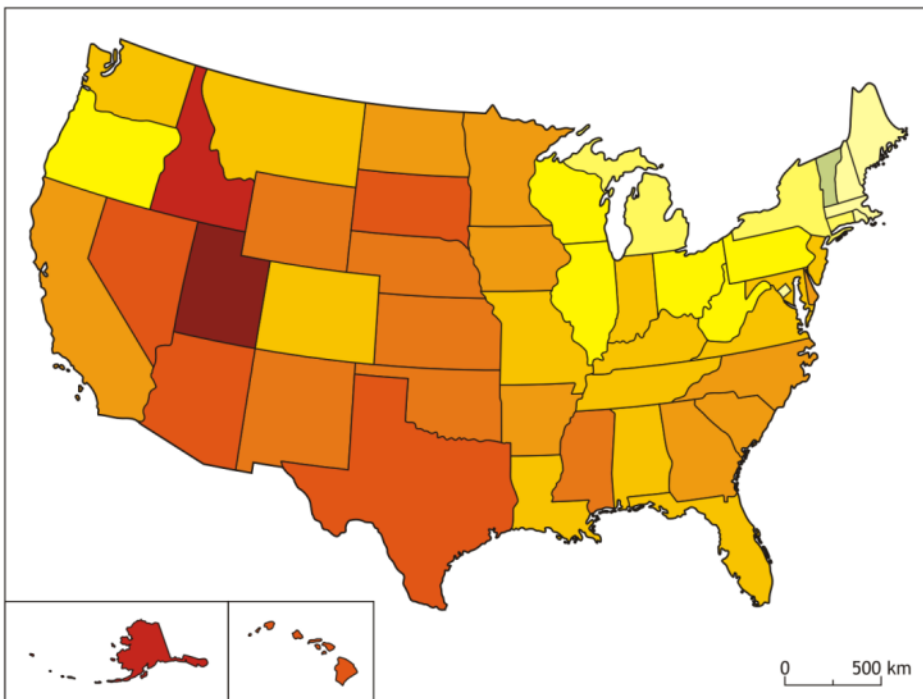

ÚHRNNÁ PLODNOST (2000)

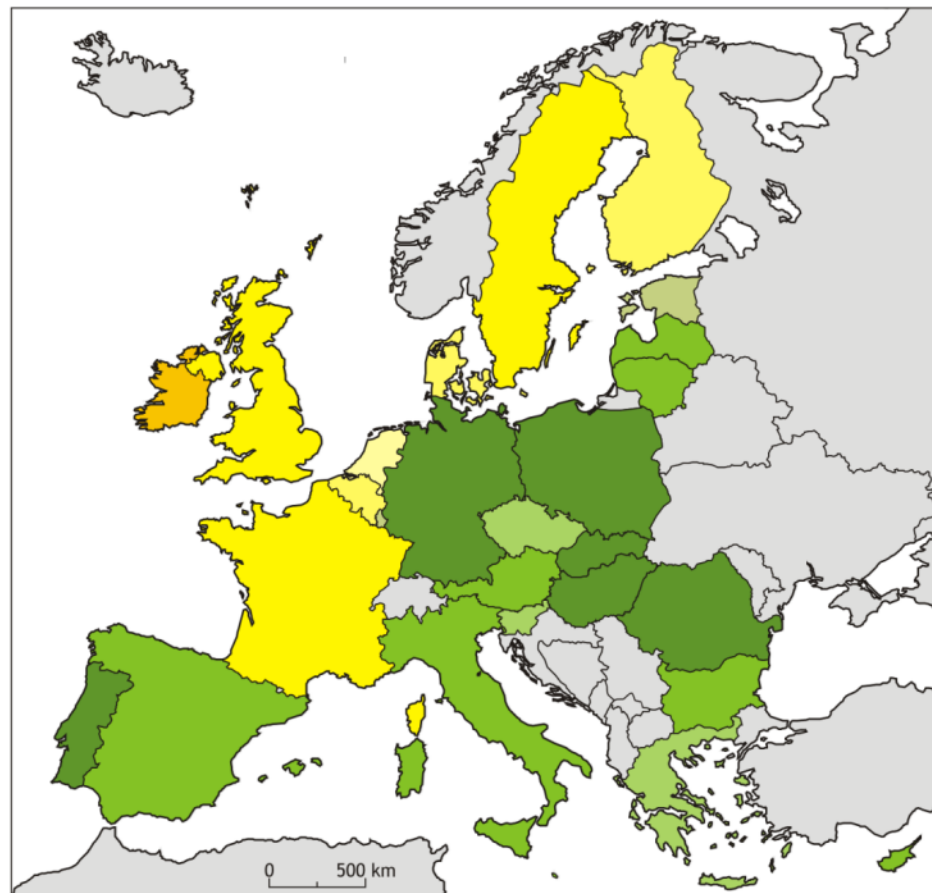
Regionální diference úhrnné plodnosti

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

USA: 2,08
 max: 2,63 (Utah)
 min: 1,56 (D. of Columbia)
 VK: 9,57 %

EU 27: 1,60
 max: 2,07 (Irsko)
 min: 1,32 (Slovensko)
 VK: 14,62 %

ÚHRNNÁ PLODNOST (2008)

Základní determinanty současného vývoje plodnosti

v USA vyšší úroveň plodnosti, především díky vyšší intenzitě rození dětí u matek do 25 let (existence subpopulací, které ještě dosud neukončily svůj demografický přechod, jako Hispánci, Mormoni apod.)

zároveň však nižší variabilita uvnitř USA než u EU 27 – vliv demografických a ekonomických změn v důsledku proměny geopolitického uspořádání světa před a po roce 1990

druhý demografický přechod

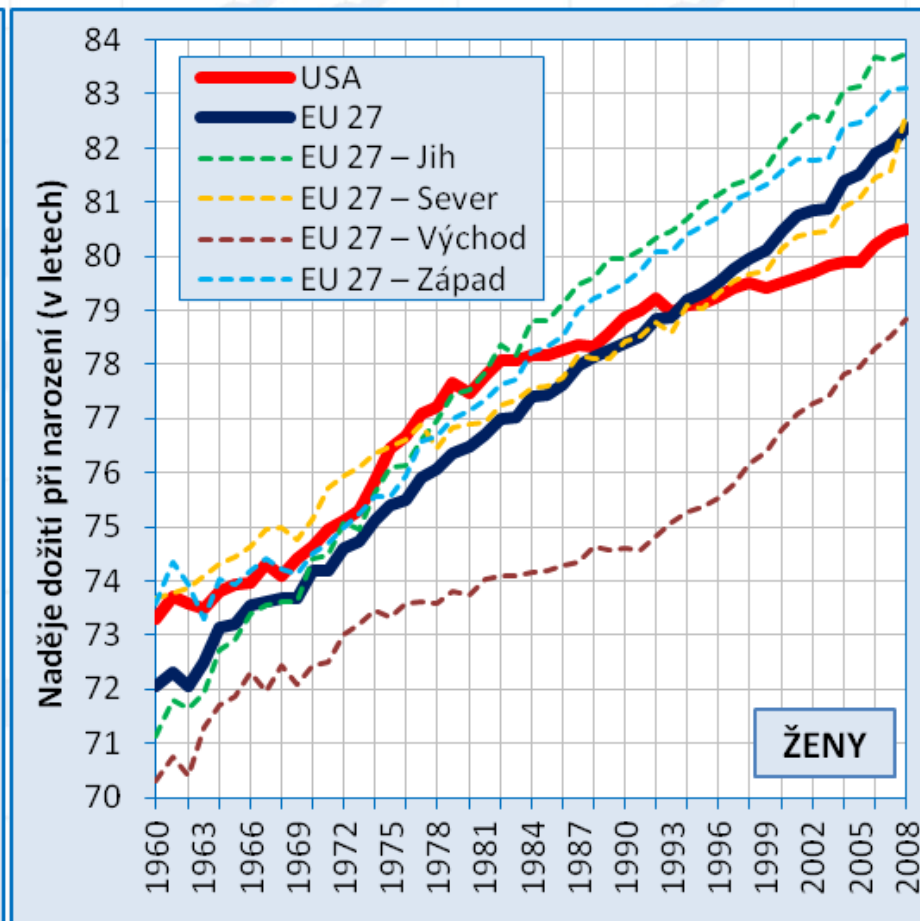
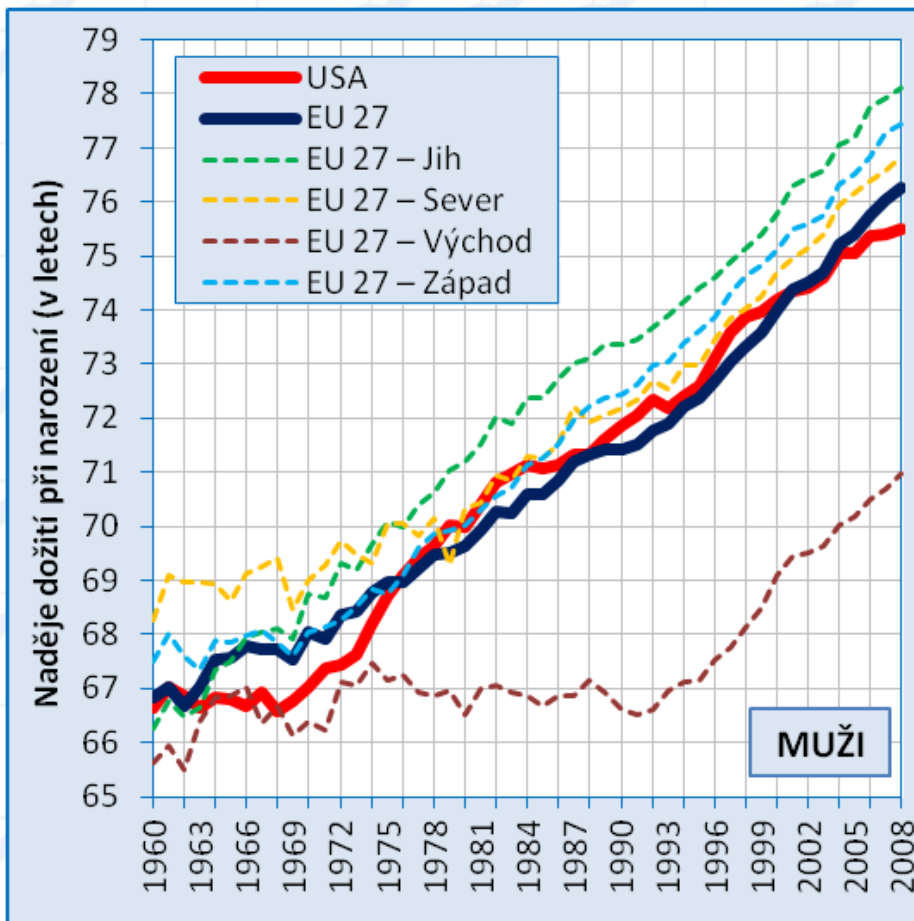

plodnost kolem hranice prosté reprodukce v USA neznamena, že USA není státem, ve kterém by neprobíhal druhý demografický přechod (Lesthaeghe, 2010)

Úmrtnost

Rozdílné trendy v naději dožití při narození v posledních 50 letech

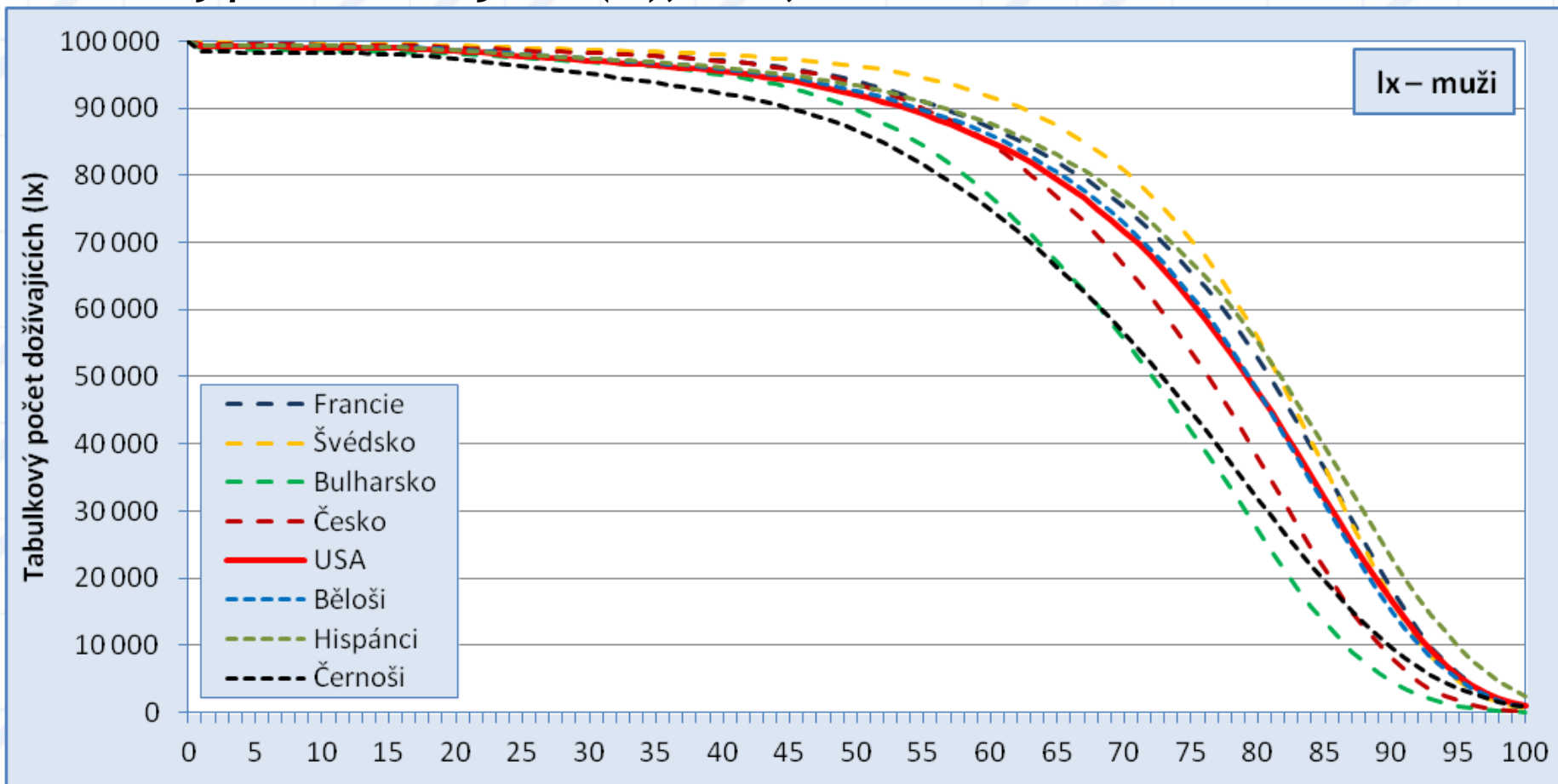
Naděje dožití při narození, USA a EU 27, 1960–2009

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Rozdíly v intenzitě úmrtnosti v průběhu života

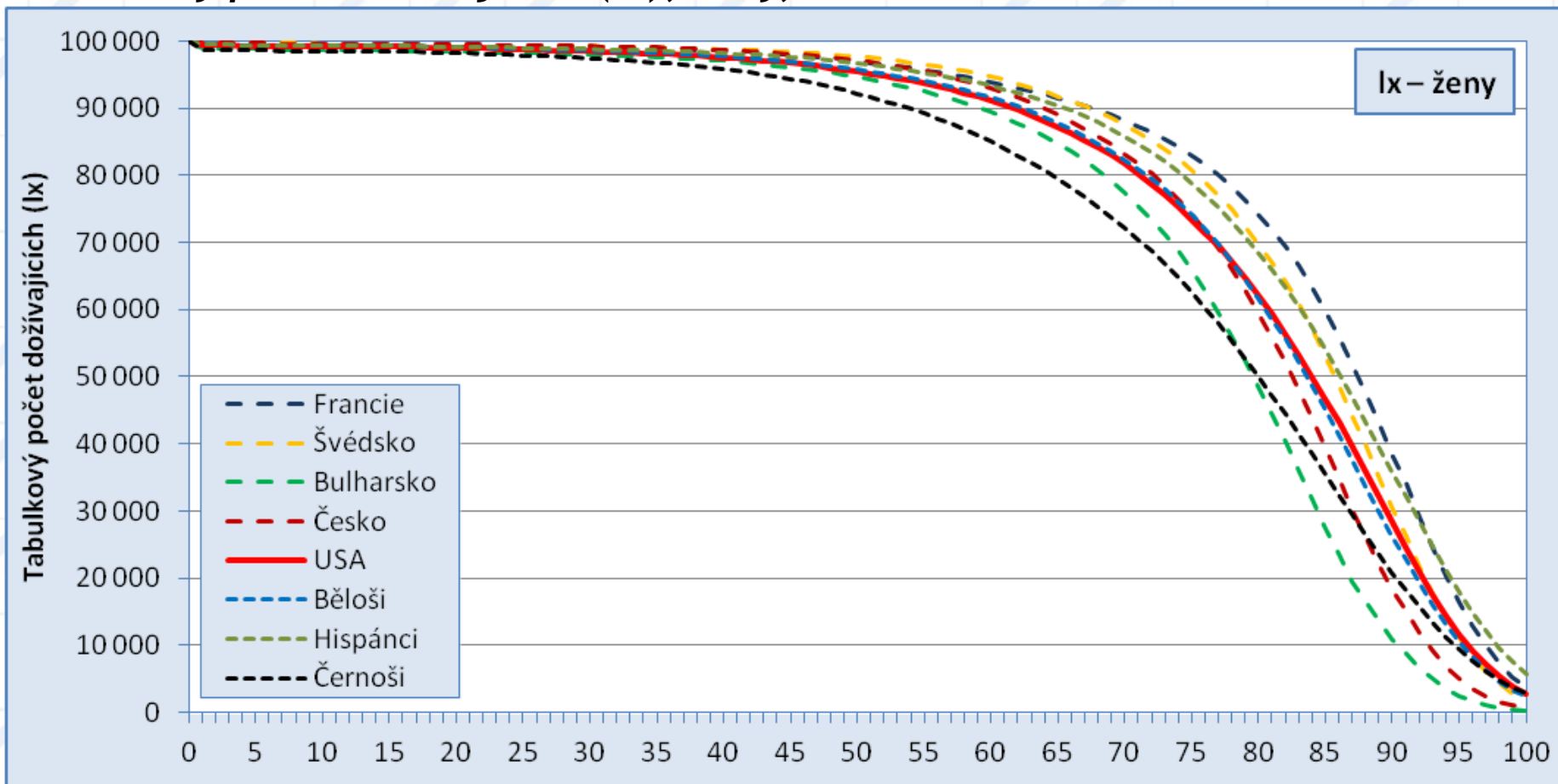
Tabulkový počet dožívajících (l_x), muži, 2006

Zdroj dat: Human mortality database; U.S. National Center for Health Statistics

Rozdíly v intenzitě úmrtnosti v průběhu života

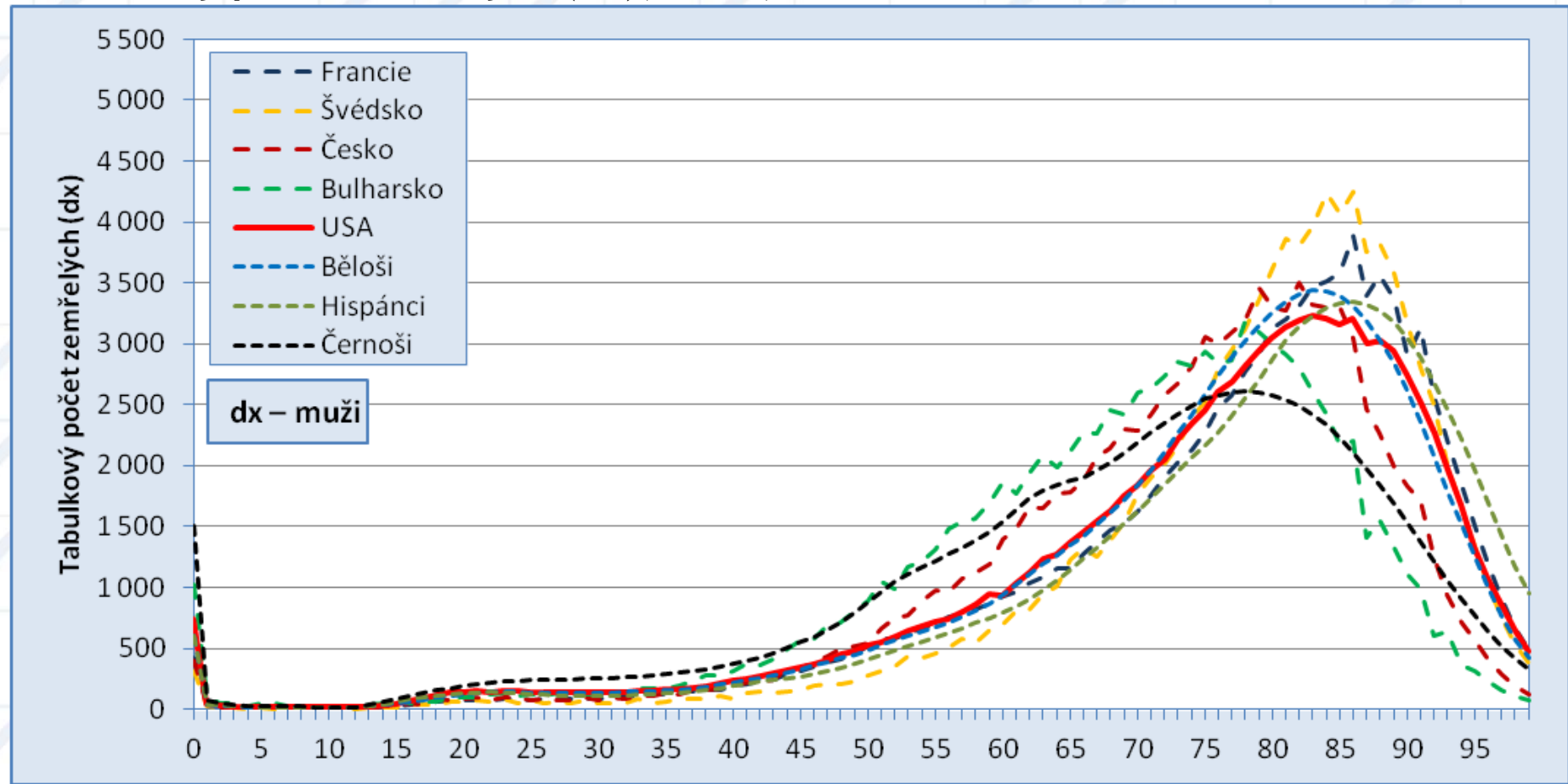
Tabulkový počet dožívajících (l_x), ženy, 2006

Zdroj dat: Human mortality database; U.S. National Center for Health Statistics

Rozdíly v intenzitě úmrtnosti v průběhu života

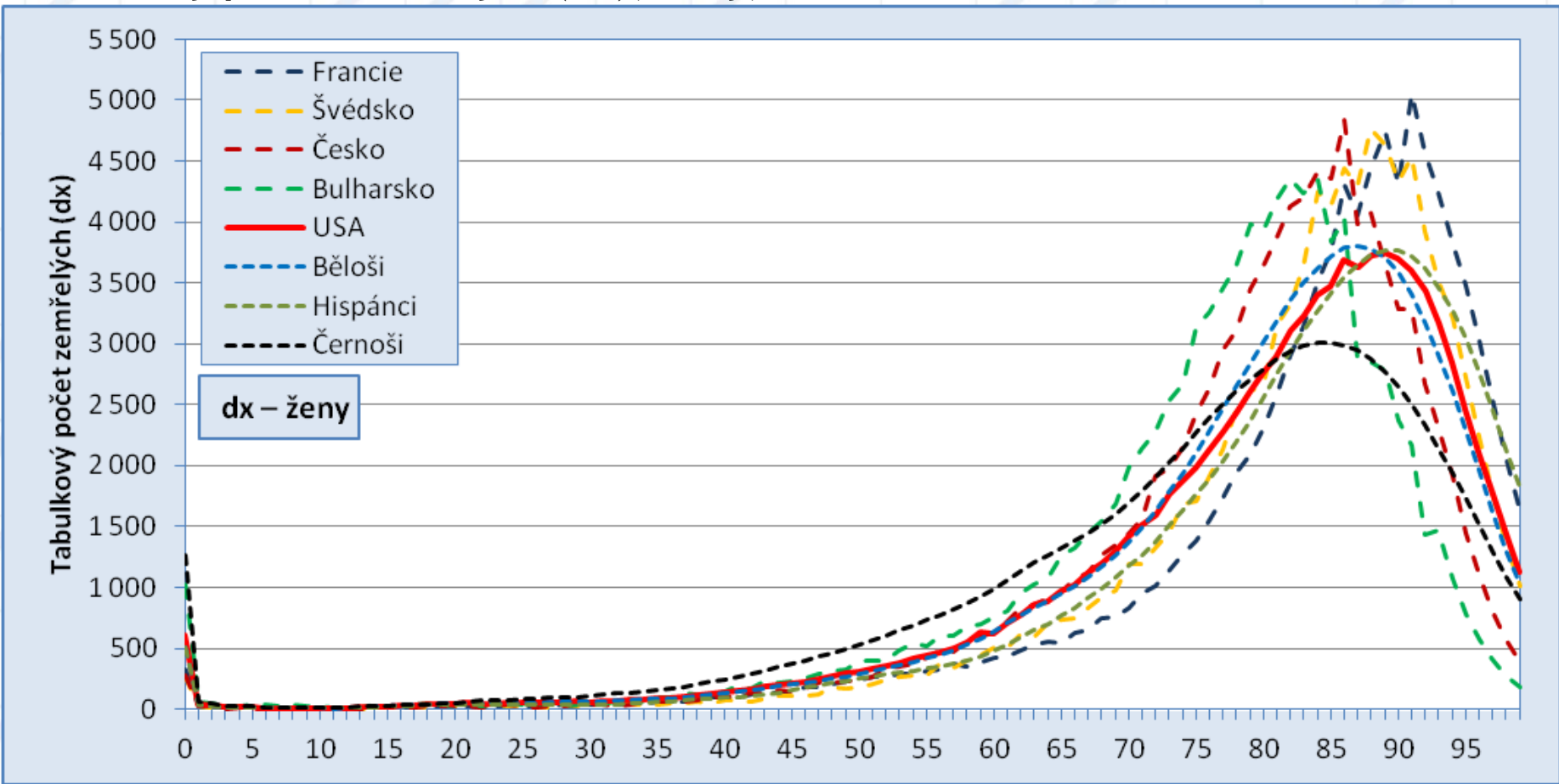
Tabulkový počet zemřelých (dx), muži, 2006

Zdroj dat: Human mortality database; U.S. National Center for Health Statistics

Rozdíly v intenzitě úmrtnosti v průběhu života

Tabulkový počet zemřelých (dx), ženy, 2006

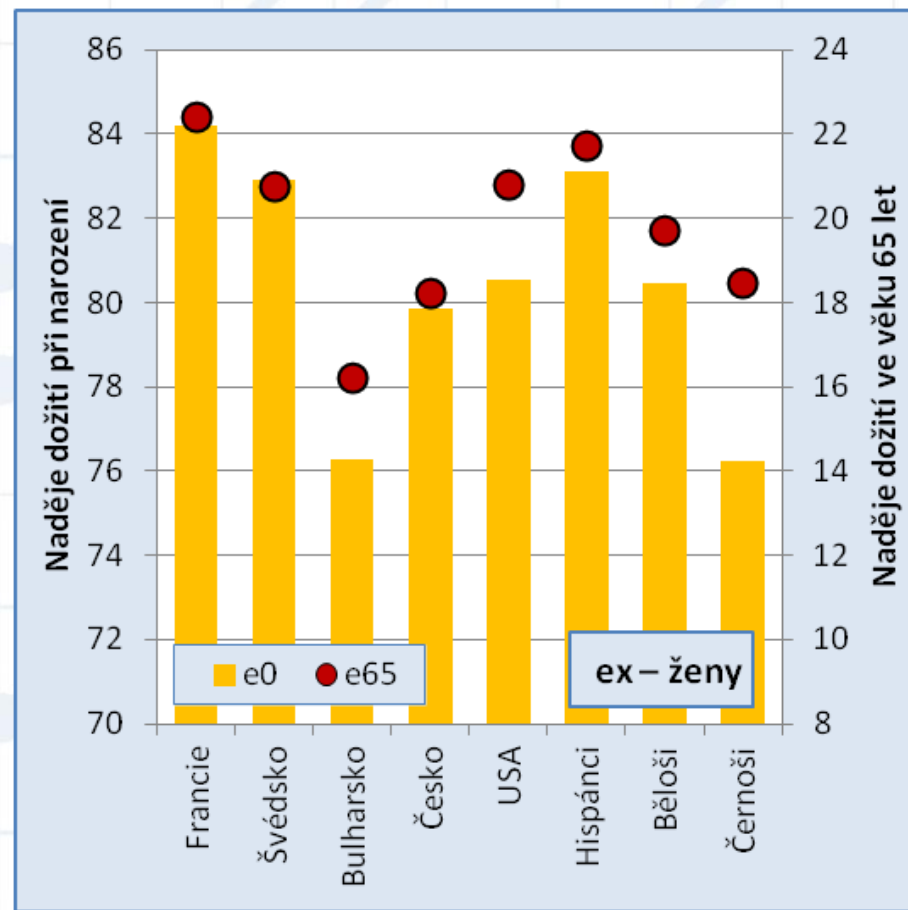
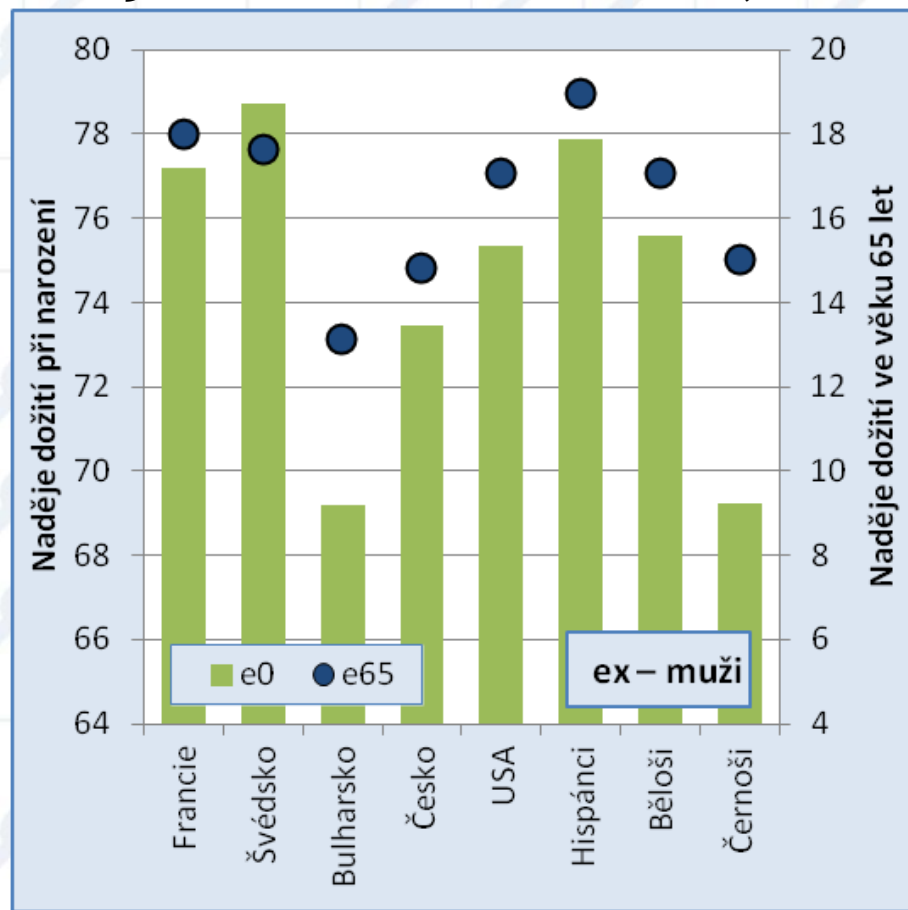

Zdroj dat: Human mortality database; U.S. National Center for Health Statistics

Rozdíly v intenzitě úmrtnosti v průběhu života

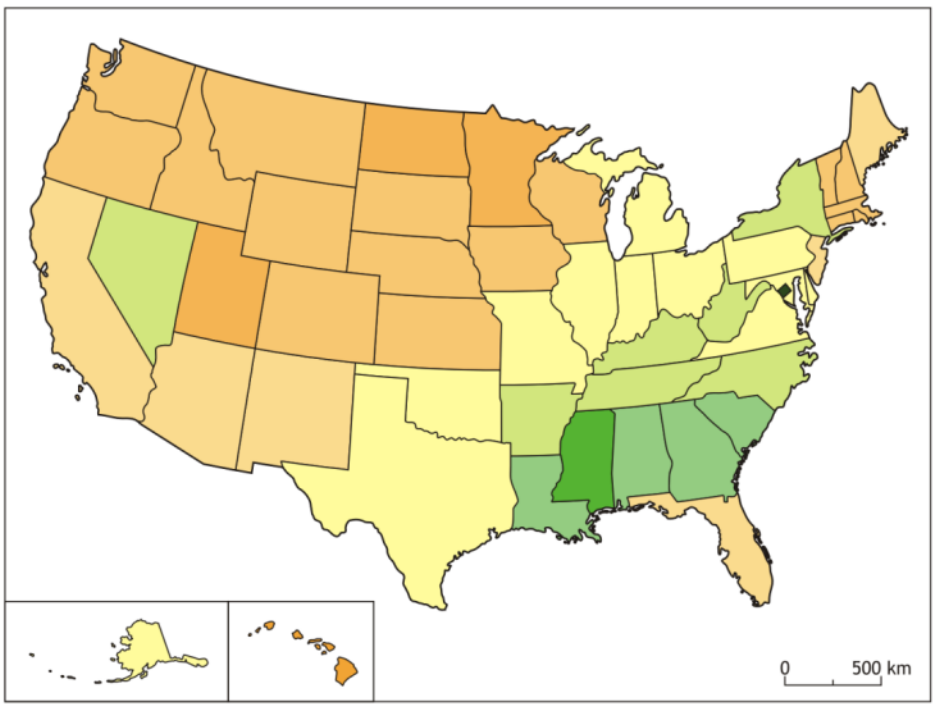
Naděje dožití ve věku 0 a 65 let, 2006

Zdroj dat: Human mortality database; U.S. National Center for Health Statistics

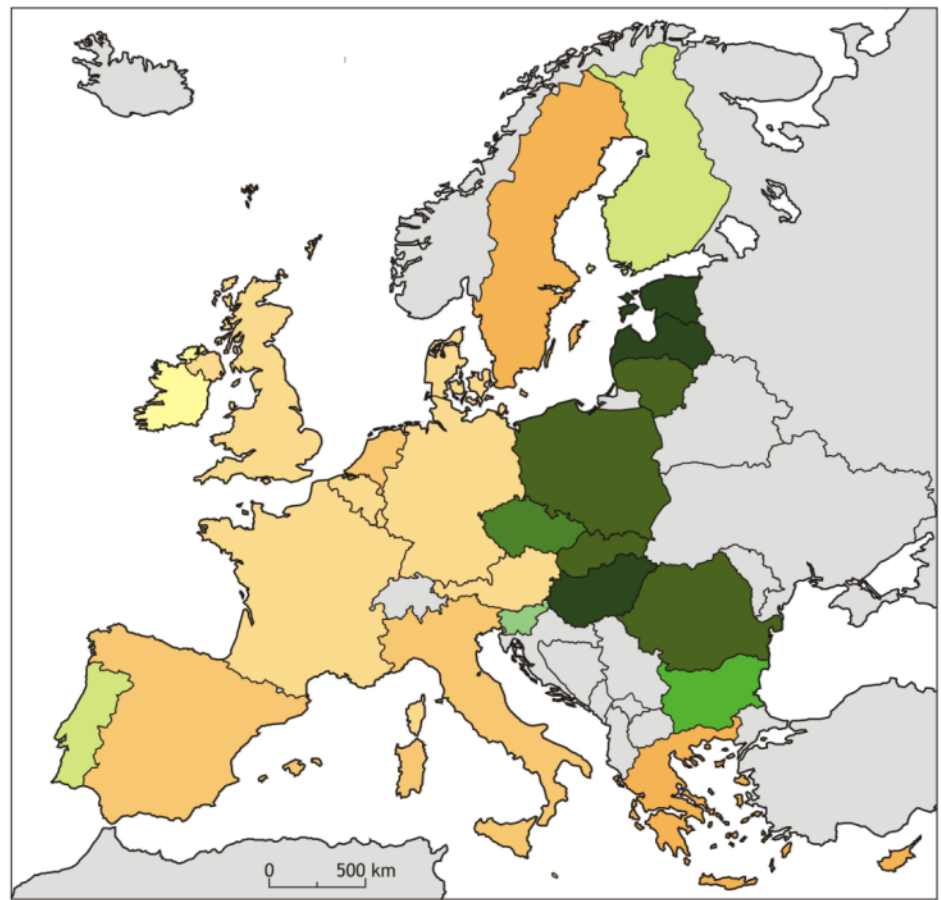
Regionální diference e₀—muži

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

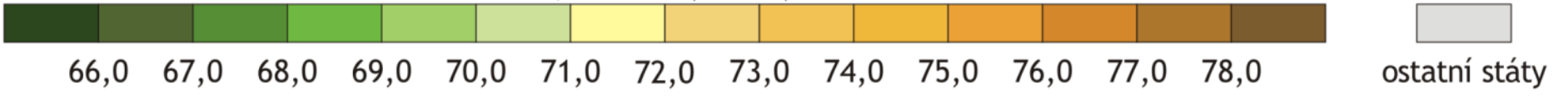

USA: 71,86
max: 75,37 (Hawaii)
min: 61,97 (D. of Columb.)
VK: 2,91 %

EU 27: 71,41
max: 74,80 (Švédsko)
min: 64,30 (Lotyšsko)
VK: 4,82 %

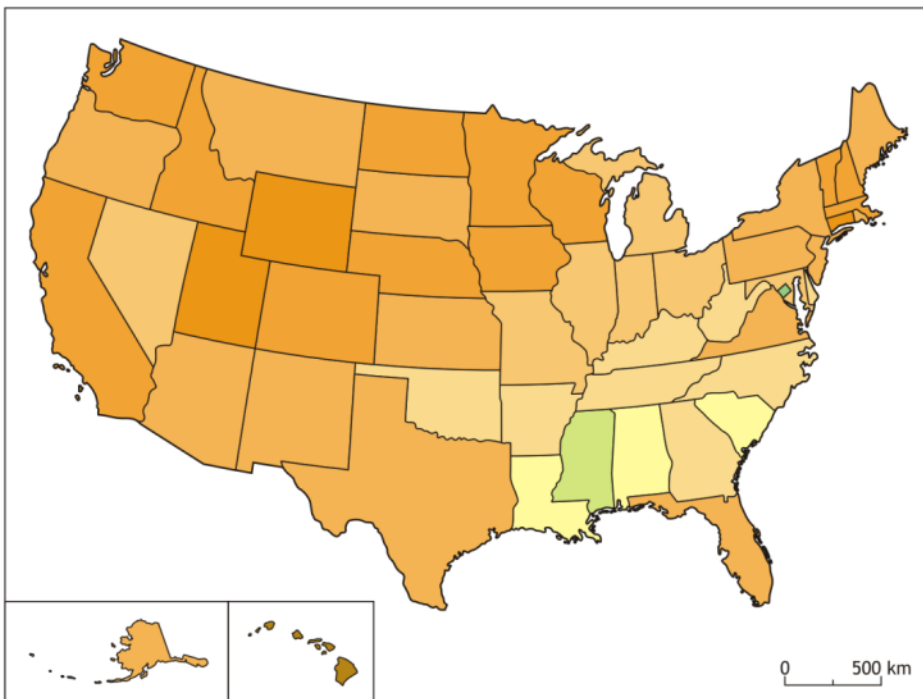

NADĚJE DOŽITÍ PŘI NAROZENÍ, MUŽI (1990)

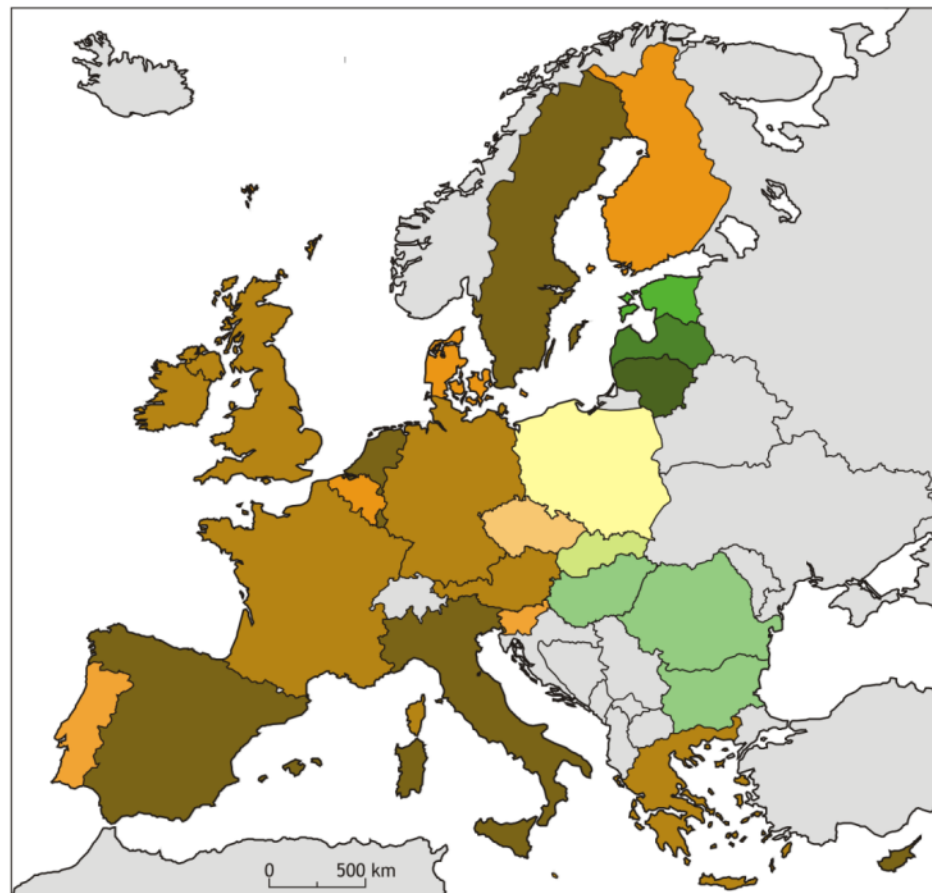
Regionální diference e₀—muži

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

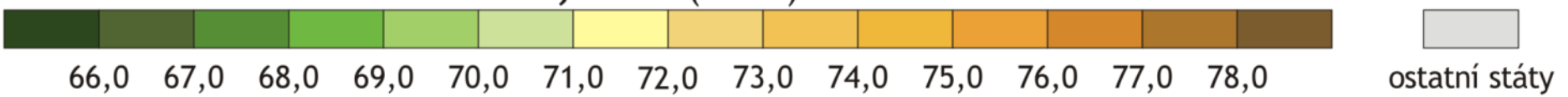

USA: 75,50
max: 77,84 (Hawaii)
min: 69,08 (D. of Columb.)
VK: 2,16 %

EU 27: 76,26
max: 79,10 (Švédsko)
min: 66,30 (Litva)
VK: 5,37 %

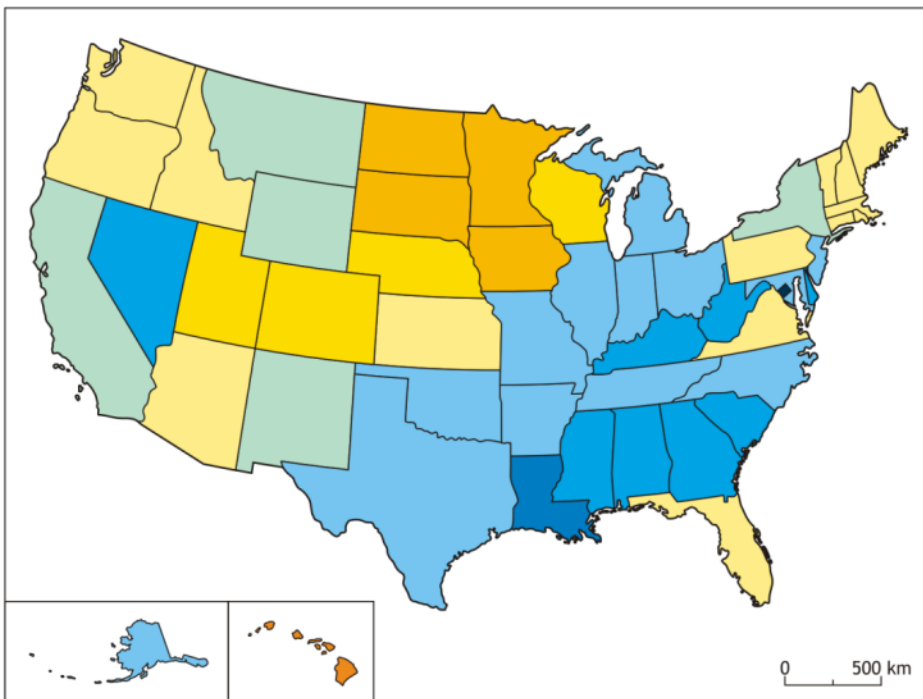

NADĚJE DOŽITÍ PŘI NAROZENÍ, MUŽI (2008)

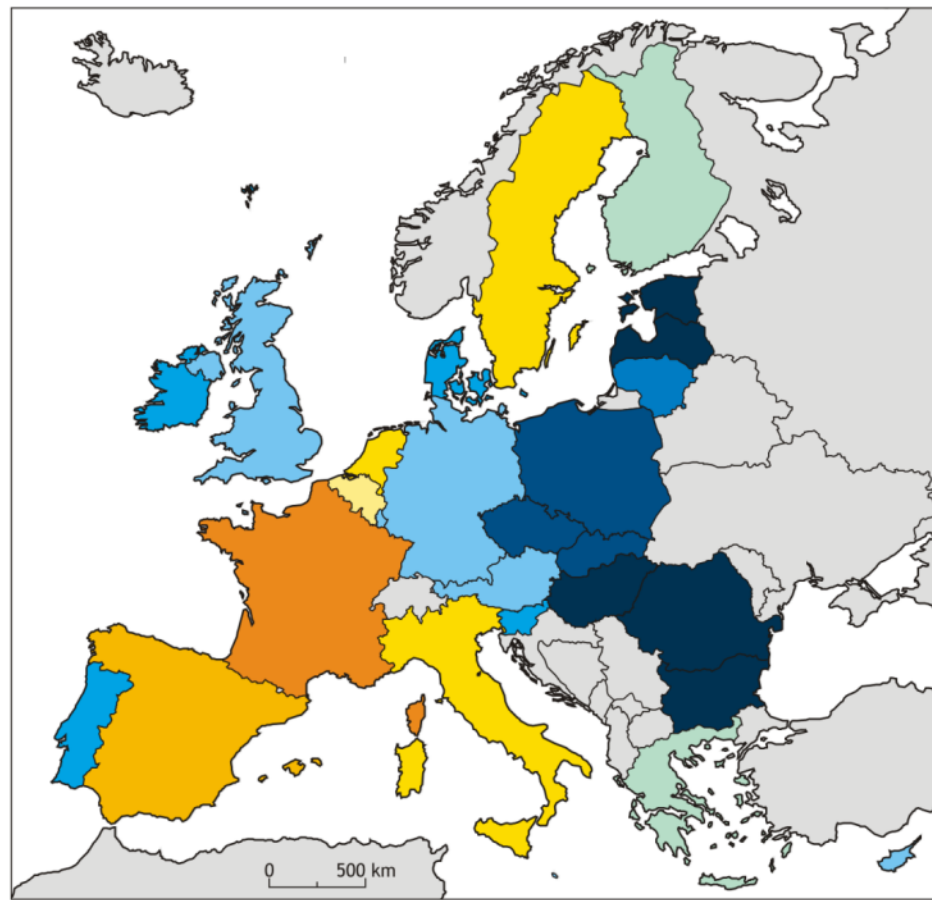
Regionální diference e₀—ženy

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

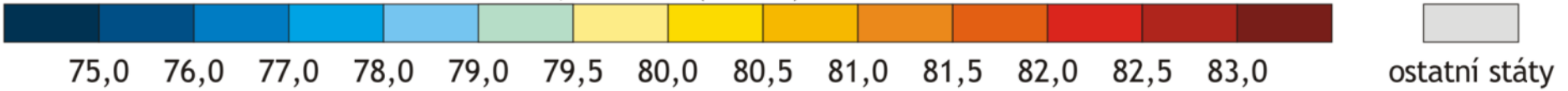

USA: 78,87
max: 81,26 (Hawaii)
min: 74,23 (D. of Columb.)
VK: 1,60 %

EU 27: 78,39
max: 81,00 (Francie)
min: 73,10 (Rumunsko)
VK: 2,91 %

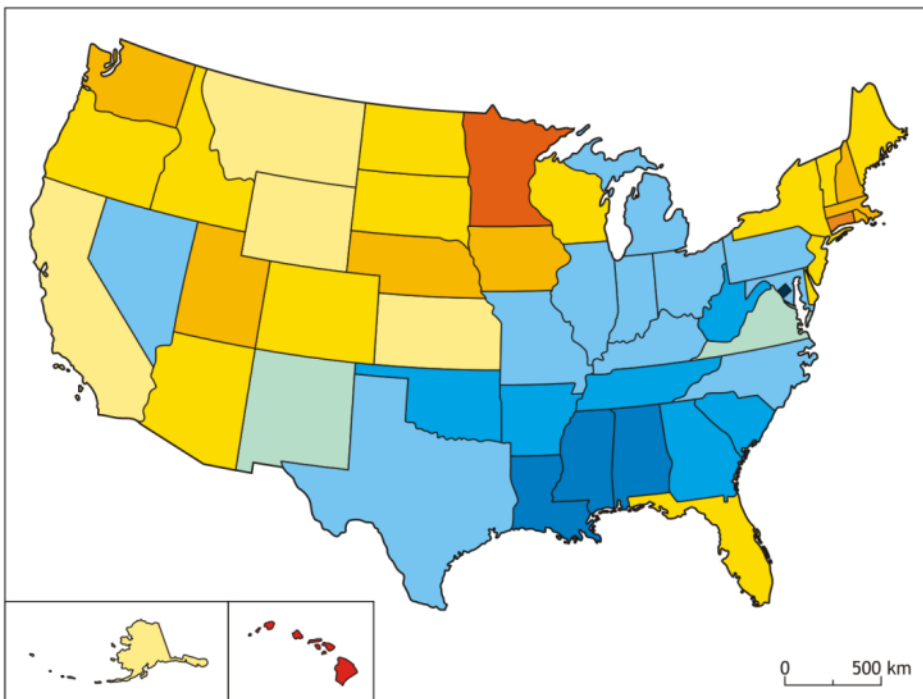

NADĚJE DOŽITÍ PŘI NAROZENÍ, ŽENY (1990)

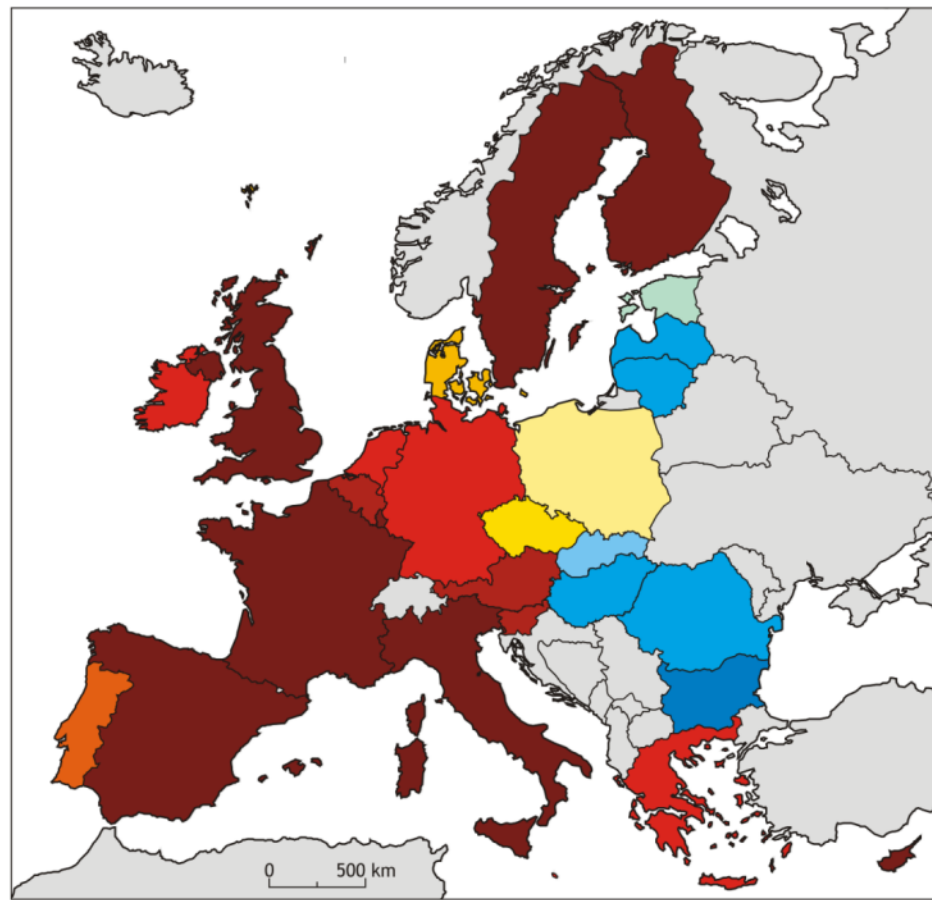
Regionální diference e₀–ženy

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

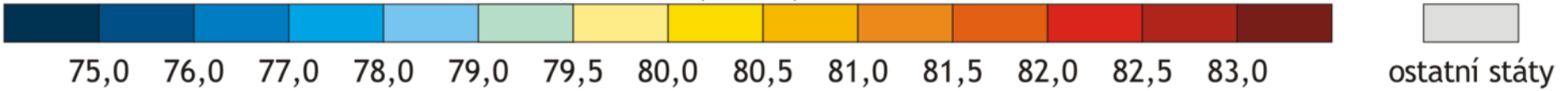

USA: 80,50
max: 82,16 (Hawaii)
min: 74,79 (D. of Columb.)
VK: 1,90 %

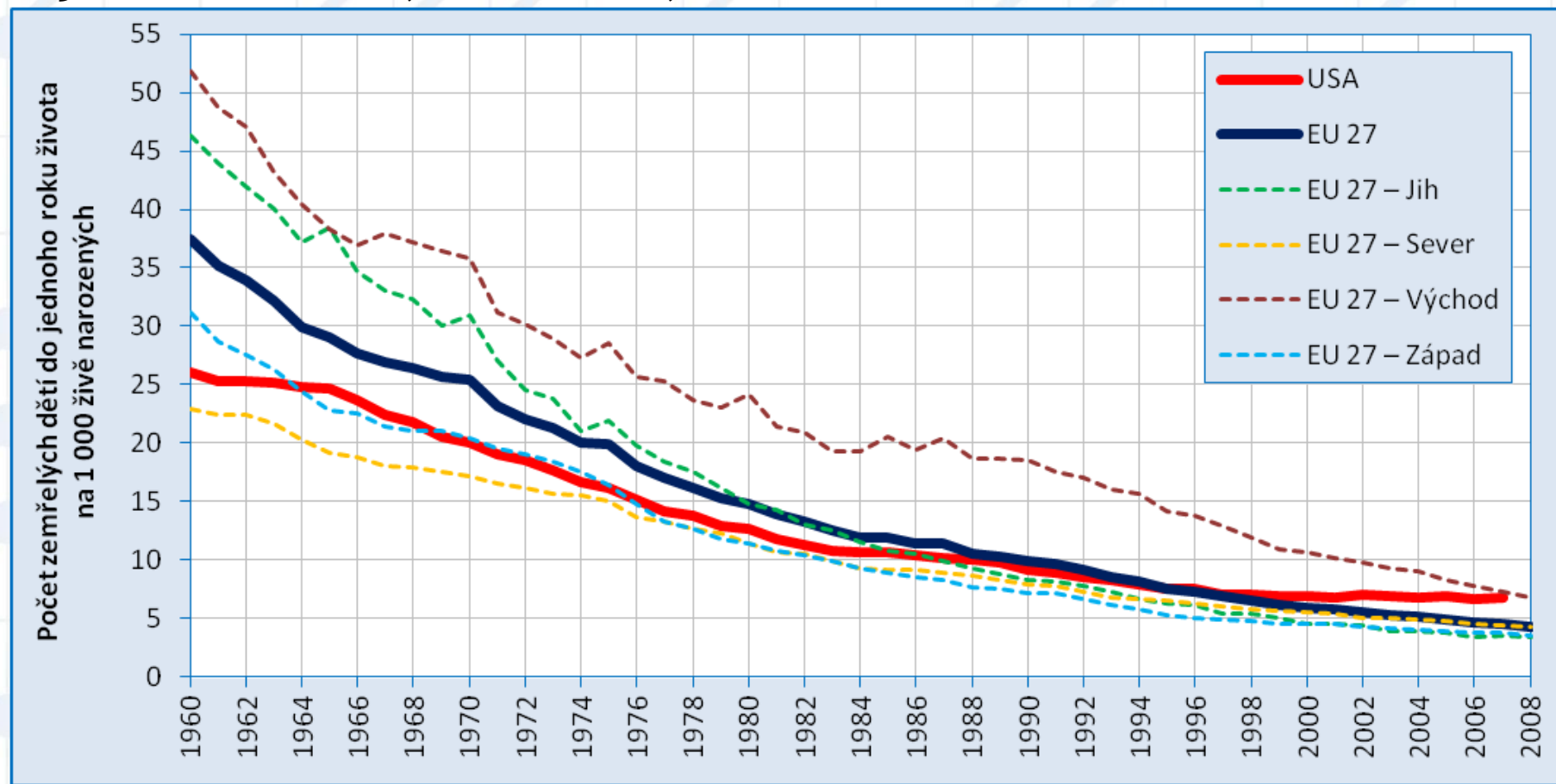
EU 27: 82,38
max: 84,40 (Francie)
min: 76,60 (Bulharsko)
VK: 2,91 %

NADĚJE DOŽITÍ PŘI NAROZENÍ, ŽENY (2008)

Kojenecká úmrtnost, USA a EU 27, 1960–2009

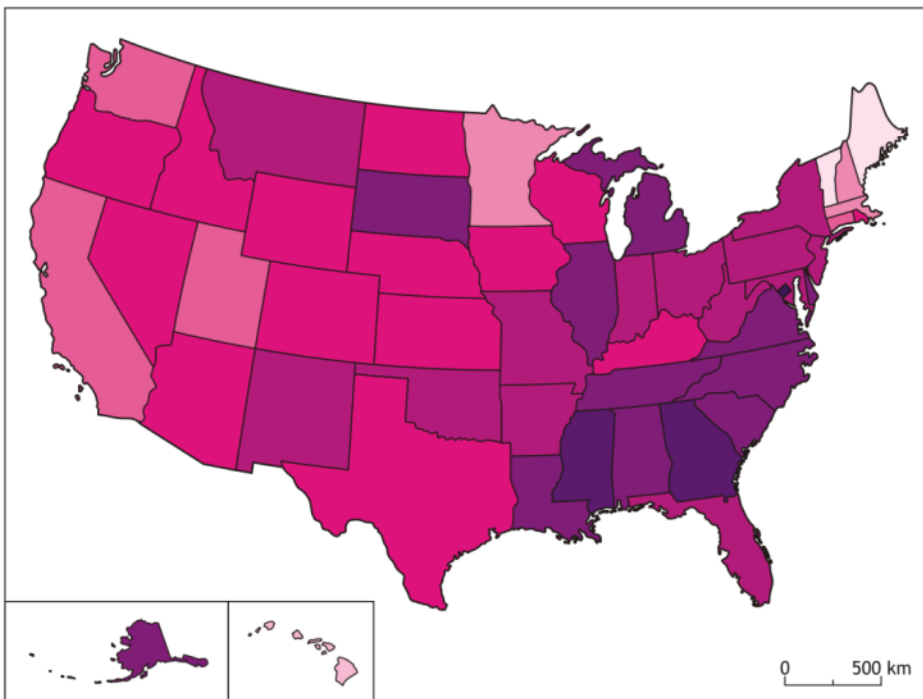

Zdroj dat: Eurostat, 2011; U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011)

Regionální diferenciace kojenecké úmrtnosti

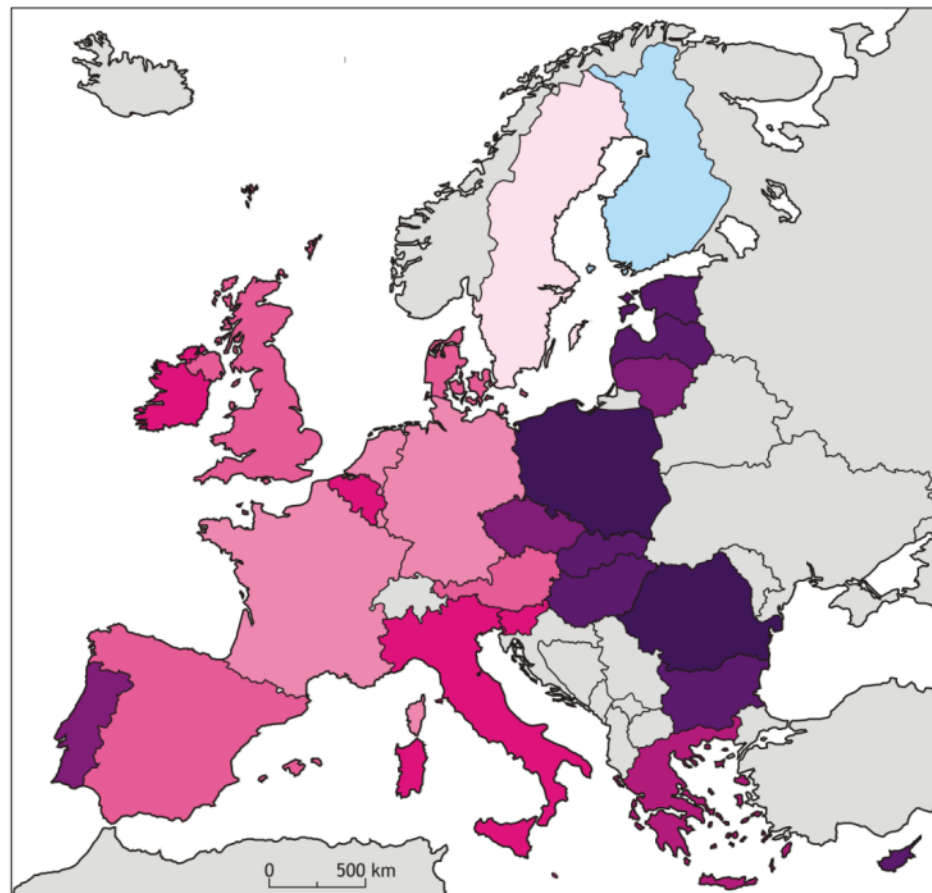

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

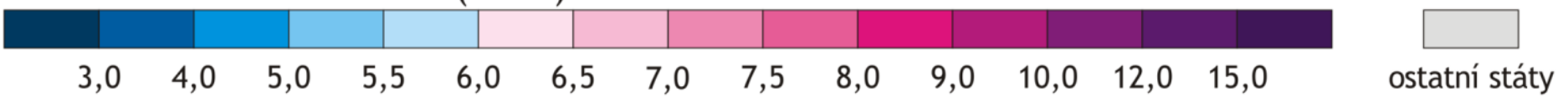

USA: 9,20
max: 20,70 (D. of Colum.)
min: 6,20 (Maine)
VK: 23,16 %

EU 27: 9,96
max: 26,00 (Rumunsko)
min: 5,60 (Finsko)
VK: 43,19 %

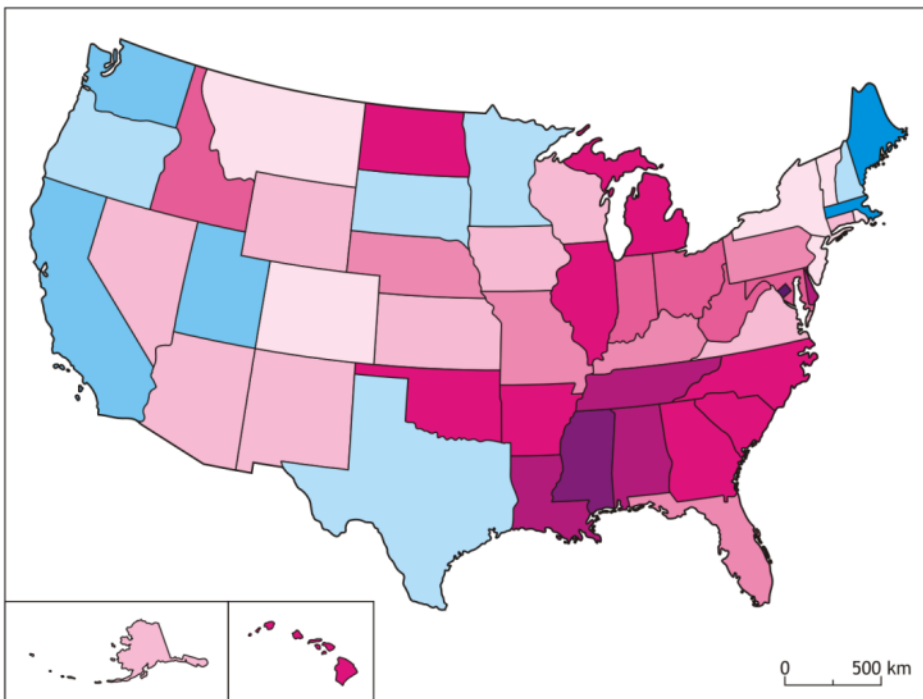

KOJENECKÁ ÚMRTNOST (1990)

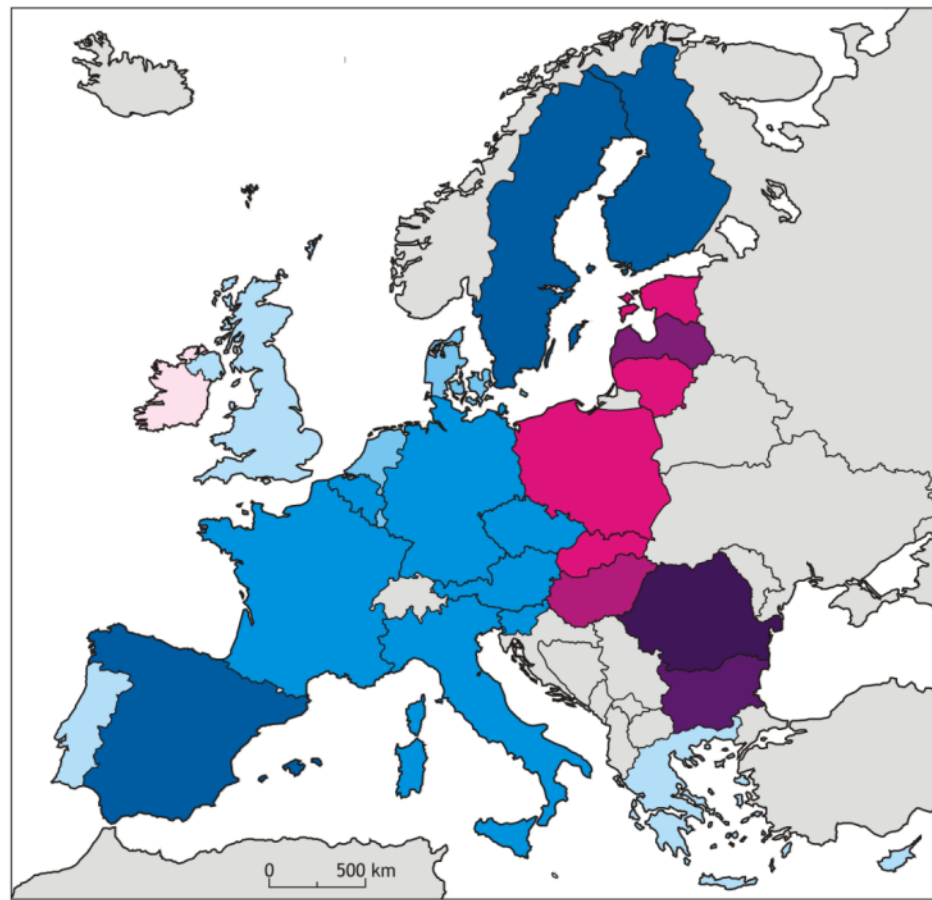
Regionální diferenciace kojenecké úmrtnosti

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

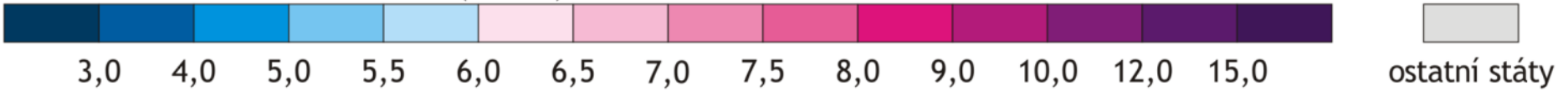

USA: 6,90
max: 12,00 (D. of Colum.)
min: 4,60 (Massachusetts)
VK: 20,65 %

EU 27: 5,94
max: 18,60 (Rumunsko)
min: 3,40 (Švédsko)
VK: 50,40 %

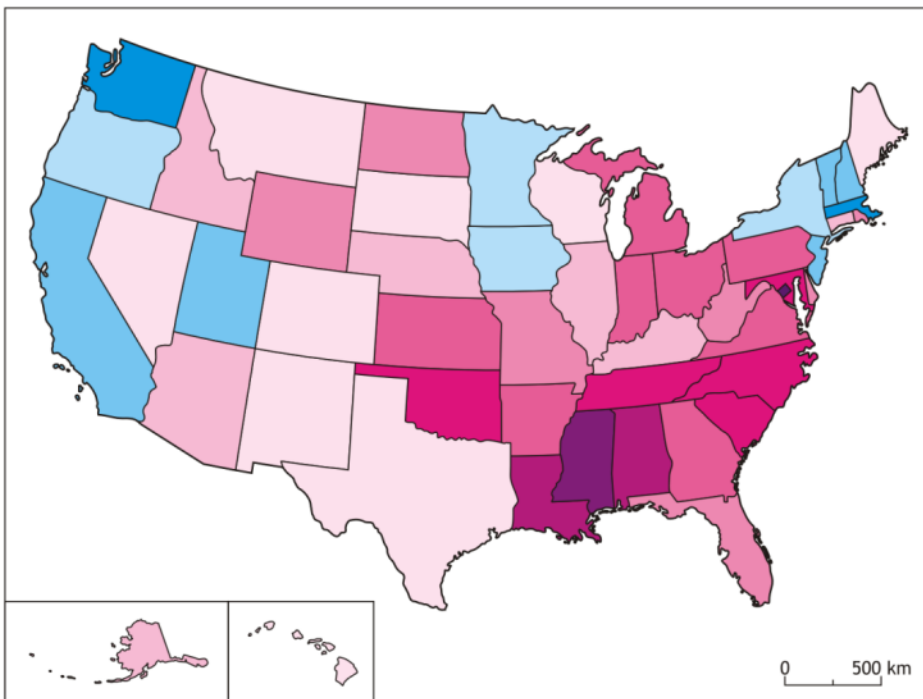
KOJENECKÁ ÚMRTNOST (2000)

Regionální diferenciace kojenecké úmrtnosti

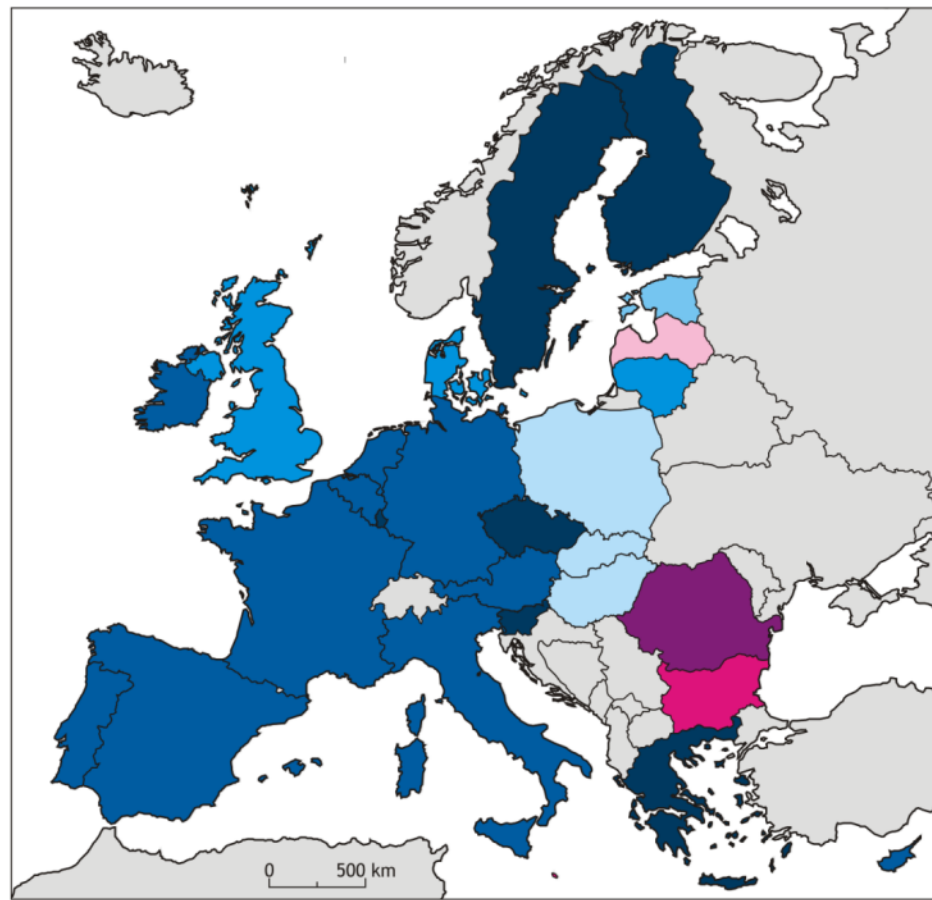

Zdroj dat: U.S. National Center for Health Statistics, National Vital Statistics Reports (2011), INED, 2011; Eurostat, 2011

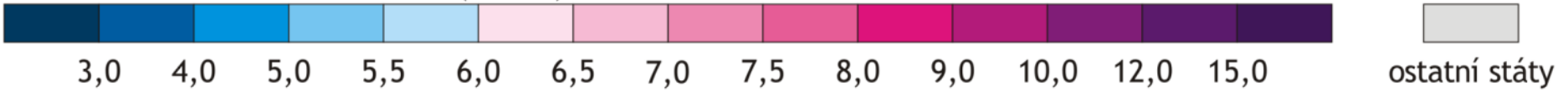

USA: 6,75
max: 13,09 (D. of Colum.)
min: 4,82 (Washington)
VK: 21,34 %

EU 27: 4,28
max: 11,00 (Rumunsko)
min: 1,80 (Lucembursko)
VK: 47,45 %

KOJENECKÁ ÚMRTNOST (2008)

Hlavní determinanty vysvětlující vyšší úroveň úmrtnosti v USA

oproti EU 27, v USA v posledních 20–30 letech stagnace naděje dožití – **hlavní příčiny:**

kouření: hlavní příčinou pomalejšího růstu naděje dožití v USA (Pompey, 2010)

zdravotní péče: vysoká nerovnost v oblasti poskytování plošné zdravotní péče (Pison, 2008) - ve srovnání s Kanadou a Evropou není 16 % obyvatel pojištěno

obezita: prevalence obezity je v USA vyšší než ve srovnání s podobně vyspělými zeměmi (Alley-Lloyd-Shardell, 2010); růst míry obezity je velice důležitým faktorem pro budoucí úroveň naděje dožití v USA

jakékoli zlepšení naděje dožití způsobené poklesem kouření může být vyváжено negativním dopadem rostoucí míry obezity (Olshansky et al., 2005 či Stewart-Cutler-Rosen, 2009)

Hlavní determinanty vnitřní diferenciacie úmrtnosti v EU27 a USA

USA

- **rasa** – výrazný rozdíl v naději dožití (černoši x běloši x Hispánci)
- diferenciacie kojenecké úmrtnosti podle rasy - 2,5 x vyšší u černošské populace
- **příjmové rozložení obyvatelstva** – souvisí s rasou – s tím spojena nerovnost v přístupu ke zdravotní péči (Lynch, 2004)

EU 27

- **geopolitické rozdělení Evropy po 2. sv. v.** a s tím související:
 - kardiovaskulární krize Východu
 - ekonomická vyspělost, kvalita zdravotní péče a individuální přístup ke zdraví ve VE x ZE
 - divergenční trendy – **současné příčiny diferenciacie**: životní podmínky, zdravý životní styl, tradice, prevalence chudoby, etnické složení (Gjonca-Bobak, 1997) (Vallin-Meslé-Valkonen, 2001)

- USA a EU27 se vyznačují **podobnými hlavními trendy** vývoje plodnosti a úmrtnosti, **avšak vnitřní struktura je odlišná**
- v EU 27 lze sledovat **vyšší variabilitu mezistátních rozdílů** v hlavních ukazatelích demografické reprodukce oproti USA – vliv geopolitického rozdělení světa po druhé světové válce
- **vnitřní diferenciaci v USA ovlivněna rasovým složením** obyvatelstva v jednotlivých státech
- hlavním tahounem budoucího vývoje obyvatelstva **v EU 27 bude migrace** X **v USA** budou mít vliv obě složky – **přirozený i migrační přírůstek** obyvatelstva

iDNES.cz / Zprávy

iDNES.cz **Zprávy** Kraje | Sport | Kultura | Ekonomika | Finance | Bydlení | Cestování | Auto | Hobby | Mobil | 1
Domácí | **Zahraniční** | Černá kronika | Očima čtenářů | Kavárna | Kemel | MF DNES | Počasí

Milník pro Ameriku: minoritám se narodilo víc dětí než bílé většině

18. května 2012 13:23

Poprvé v historii Spojených států amerických přesáhl počet novorozenců z různých minorit dosud převažující novorozence bílé většiny. Nová data tak symbolicky vyznačila bod, kdy se začíná definitivně měnit demografické složení obyvatelstva USA.

Řeč čísel

Nejnovější statistická data zahrnují období od srpna 2010 do července 2011. Za těchto 12 měsíců se v USA narodily zhruba čtyři miliony dětí.

50,4 procenta z nich se narodilo rodičům minoritního původu.

Z toho 26 procent Hispáncům, 15 procent Afroameričanům, 5 procent Asiatům a zbylých 4,5 procenta pocházelo ze smíšených manželství.

Nynějších 63,4 procenta obyvatel USA jsou **běloši, majoritou zůstanou do roku 2050.**

Převzato: http://zpravy.idnes.cz/americkym-migrantum-se-narodilo-vic-deti-nez-bile-vetsine-usa-puc-zahranicni.aspx?c=A120518_131001_zahranicni_ts

Děkujeme za pozornost

Luděk Šídlo, Jiřina Kocourková, Martin Novák

ludek.sidlo@gmail.com, koc@natur.cuni.cz, martyn.novak@gmail.com